

Қ. Күліпбаева

ДҮНИЕЖҮЗІ ТАРИХЫ

ЖҰМЫС ДӘПТЕРІ

Жалпы білім беретін мектептің
8-сыныбына арналған оқу құралы

Өңделіп, толықтырылған үшінші басылымы

*Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі бекіткен*

Алматы “Мектеп” 2012

УДК 373.167.1(075.3)
ББК 63.3(0)я72
К93

Күліпбаева Қ.
К93 **Дүниежүзі тарихы: Жұмыс дәптері: Жалпы білім беретін мектептің**
8-сыныбына арналған оқу құралы. — Өңд., толықт. 3-бас. — Алматы:
Мектеп, 2012. — 112 б.

ISBN 978—601—293—659—9

К $\frac{4306022300 - 086}{404(05) - 12}$ 22(4)—12

УДК 373.167.1(075.3)
ББК 63.3(0)я72

ISBN 978—601—293—659—9

- © Күліпбаева Қ., 2004
- © “Мектеп” баспасы, көркем безендірілуі, 2012
- Барлық құқықтары қорғалған
- Басылымның мүліктік құқықтары “Мектеп” баспасына тиесілі

АЛҒЫ СӨЗ

Жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған “Дүниежүзі тарихы” оқулығының жұмыс дәптері оқу бағдарламасына негізделіп жасалды.

Оқу құралындағы тапсырмалар тақырып мазмұнына қарай түрлендіріліп берілді. Мұның өзі оқушылардың өздігінен жұмыс істеп, тақырып материалдарын тереңірек түсінуіне, естеріне сақтауына мүмкіндік туғызады. Сондай-ақ жұмыс дәптеріндегі тапсырмалар арқылы оқушылар сызбалар, кестелер толтырып, берілген сұрақтарға жауап беру арқылы өздерінің білімдерін жетілдіріп, толықтырып отыратын болады.

Бұл оқу құралының параграфтары оқулықпен сәйкестендіріліп берілді. Ұсынылған параграфтар оқушылардың бағдарламаға сай білім алуына толық мүмкіндік береді деген ойдамыз.

Жұмыс дәптері сабақ барысында немесе үй тапсырмаларын орындаған кезде пайдаланылады. Онымен жұмыс істеуге мынадай талаптар қойылады:

- 1. Тапсырманың тиянақты орындалуы үшін берілген сұрақтарға нақты жауап қайтаруға дағдыланған жөн.*
- 2. Кейбір тапсырмаларды орындаған уақытта оқулық карталарын, атласты пайдалану керек.*
- 3. Негізгі оқиғалар мен фактілерге назар аударып, есте сақтап үйреніңдер.*
- 4. Тақырыпты оқып меңгеруде жұмыс дәптеріндегі тапсырмаларға ерекше мән беріп, қиындық туындаған жағдайда оны мұғалімнің көмегімен толтырған орынды.*

I бөлім. XVII — XVIII ҒАСЫРЛАРДАҒЫ ДҮНИЕЖҮЗІ

§ 1. АНГЛИЯДАҒЫ КАПИТАЛИЗМНІҢ ЖЕҢІСІ ЖӘНЕ ОРНЫҒУЫ

1-тапсырма. Революция қарсаңындағы Англияның экономикалық жағдайына жазбаша сипаттама беріңдер.

XVI—XVII ғасырлардағы Англия

1. Ағылшын қоғамындағы саяси жағдайлар		
2. Өнеркәсіп саласындағы өзгерістер		
3. Ауылшаруашылық саласындағы өзгерістер		

2-тапсырма. Революция қарсаңында шаруалар қандай екіжақты қысымға түсті?

Қаналды

3-тапсырма. I бөлімдегі тарихи даталарды II бөлімдегі оқиғалармен сәйкестендіріңдер.

I бөлім	II бөлім
1628 ж.	Шотландиямен соғыс басталды
1629—40 жж.	“Құқық жөніндегі петиция” құрастырылды
1639 ж.	I Карл 11 жыл жеке-дара билік жүргізді
1642 ж., 10 қаңтар	“Прайд тазалығы”
1648 ж., 6 желтоқсан	Ағылшын революциясының басталуы
1649 ж., 4 қаңтар	Палатаны жоғарғы орган деп жариялады
1649 ж., 30 қаңтар	Король парламентке қарсы азамат соғысын жариялады

4-тапсырма. Ирландияны басып алудың Англия үшін екі маңызды нәтижесін атап көрсетіңдер.

1. _____
2. _____

5-тапсырма. XVIII ғасырда Англияның ауыл шаруашылығында болған өзгерістерді естеріңе түсіріп, төмендегі сызба сұрақтарына жауап беріңдер.

6-тапсырма. Англиядағы революцияның басталу себептерін жазыңдар.

1. _____
2. _____
3. _____

7-тапсырма. 1646—1647 жылдардағы саяси партия; негізгі идеясы; 1645—1646 жылдардағы саяси топ жетекшілері; 1646 жылғы 7 шілдедегі шеру туралы баяндаңдар.

8-тапсырма. Революция кезінде қанша рет парламент шақырылды? Тарихта ол парламенттер қандай атпен қалды?

	Атауы	Жылдары	Мақсаты
I			
II			

1. Индепенденттердің жетекшісі, Хантингдон дворяны, 1640 жылы ұзақ парламентке сайланған кім?

2. Корольдық армияны сәнді киім мен парик кигені үшін қалай атаған?

3. Саудагерлер, қаржы иелері, ірі жер иеленушілер, ерікті шаруалар кімдердің қатарына жатты?

4. 1688 жылы 5 қарашада кімнің армиясы Англияға еніп, 18 желтоқсанда Лондонды басып алды?

5. Вильгельм Оранскийдің Англияға қайта оралып, билікті қайта қалпына келтіруді сұраған діни ағым.

6. 1658 жылы 3 қыркүйекте Кромвель қайтыс болғаннан кейін кім таққа отырды?

7. Қай қала тұрғындарының саны 1534—1660 жылдарға дейін 8 есеге өсті?

8. Диггерлердің жетекшісі, ланкаширлік саудагер кім?

9. Кромвельдің “жаңа үлгідегі” армиясы 1645 жылы 14 маусымда қай елді мекенде корольдың әскерін талқандады?

10. 1649 жылы шілдеде О.Кромвель қандай армияны бастап Ирландияға аттанды?

12-тапсырма. Республика болып жарияланғаннан кейінгі елдің ішкі саяси жағдайына сипаттама беріңдер.

Оливер кім? _____

Ол қандай актіге қол қойды? _____

Ол қайда жорыққа аттанды? _____

Нәтижесінде немен аяқталды? _____

Левеллерлер саяси партиясының мақсаты — _____

Кромвель бастаған “теміржондылар” армиясының Ирландияға басып кірудегі мақсаты не? _____

Екінші республиканың тұрақсыздығының себебі неде?

1) _____
2) _____
3) _____

13-тапсырма. XVIII ғасырдағы Англияның әлеуметтік-экономикалық өміріндегі екі маңызды өзгерістің ерекшеліктерін ашып, сызбаны толтырыңдар.

Аграрлық төңкерісте	Өнеркәсіптік төңкерісте
1.	1.
2.	2.
3.	3.

14-тапсырма. XVIII ғасырда ағылшындардың механика саласында қол жеткізген табыстарын анықтаңдар және есте сақтаңдар.

Қай жылы?	Қай жерде?	Кім?	Не ойлап тапты?

15-тапсырма. Өнеркәсіптік дамудың мәні мен маңызын ашып көрсетіңдер.

1. _____

2. _____

3. _____

9. II Карл Стюарттың тақта отырған жылдары:

- а) 1660—1685 жж.;
- б) 1660—1675 жж.;
- в) 1659—1680 жж.;
- г) 1675—1682 жж.

10. II Карл теңіздегі басымдылық үшін қай мемлекетпен соғыс жүргізді?

- а) Ресеймен;
- б) Голландиямен;
- в) Испаниямен;
- г) Иранмен.

11. Оливер Кромвель (1599—1658) қолбасшысы болды:

- а) ағылшын аристократиясының;
- б) шотландық жалдамалылар әскерінің;
- в) ағылшын теңізшілерінің;
- г) ағылшын королі әскерінің.

12. 1653 жылы Англияда О.Кромвель орнатқан билік:

- а) конституциялық монархия;
- б) республика;
- в) әскери диктатура;
- г) ағылшын шіркеуінің билігі.

13. XVII ғасырдың басында Англияда күшейтілген билік:

- а) халықтық;
- б) либералдық-буржуазиялық билік;
- в) абсолюттік монархия;
- г) конституциялық монархия.

14. Англияда абсолюттік монархия орнаған уақыт:

- а) XV—XVI ғғ.;
- б) XVI—XVII ғғ.;
- в) XVII—XVIII ғғ.;
- г) XIV—XV ғғ.

15. Англияда азамат соғысын бастағандар:

- а) шіркеу мен парламент;
- б) король мен шіркеу;
- в) король мен феодалдар;
- г) король мен парламент.

- 16.** Ағылшын королінің әскерін парламент талқандаған жыл:
а) 1645 ж.; в) 1646 ж.;
ә) 1647 ж.; г) 1643 ж.
б) 1642 ж.;
- 17.** Англия парламенті I Карлді өлім жазасына кескен жыл:
а) 1652 ж.; в) 1640 ж.;
ә) 1649 ж.; г) 1651 ж.
б) 1644 ж.;
- 18.** Ағылшын буржуазиялық революциясынан кейін Англияда Стюарттар әулетін қай жылы қайта қалпына келтірді?
а) 1643 ж.; в) 1649 ж.;
ә) 1671 ж.; г) 1554 ж.
б) 1660 ж.;
- 19.** “Шынайы левеллерлер” қозғалысы басталған жыл:
а) 1642 ж.; в) 1669 ж.;
ә) 1653 ж.; г) 1661 ж.
б) 1649 ж.;
- 20.** XVII ғасырда ағылшын буржуазиялық революциясының тарихи мәні:
а) республиканың орнауы;
ә) феодалдық тәртіптің сақталуы;
б) капитализмнің дамуына жол;
в) шіркеудің өкіметтен бөлінуі;
г) жерді мемлекет меншігіне алу және палатаны жою.
- 21.** XVIII ғасырдың соңында ағартушылық қай елде алғаш пайда болды?
а) Германия; в) АҚШ;
ә) Франция; г) Италия.
б) Англия;
- 22.** Ағартушылық ғасыры созылған кезең:
а) XVII ғ. бірінші жартысы — XVIII ғ. екінші жартысы;
ә) XVIII ғ. бірінші жартысы — XVIII ғ. екінші жартысы;
б) XVI ғ. бірінші жартысы — XVIII ғ. екінші жартысы;
в) XV ғ. бірінші жартысы — XVI ғ. соңына қарай;
г) XVII ғ. екінші жартысы — XVIII ғ. соңына қарай.

§ 2. XVIII ҒАСЫРДАҒЫ РЕСЕЙ

1-тапсырма. Мына оқиғалар қай жылдары болды?

Жылдар	Оқиғалар
	Приказдар жүйесі коллегия жүйесімен ауыстырылды
	“Арифметика” оқулығы математиканың негізгі оқулығына айналды
	Мемлекеттік кітапхана құрылды
	Алғашқы “Ведомости” газеті шықты
	I Петрдің өзі литер үлгісіне өзгертулер енгізіп, жаңа емле жүйесін бекітті

2-тапсырма. XVIII ғасырдың бірінші жартысында Ресейдің Еуропа елдерінен артта қалу себептерін төменде берілген бос жолдарға толтырып жазыңдар.

1. _____

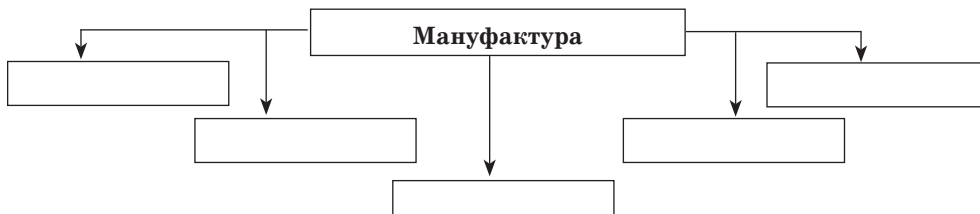
2. _____

3. _____

3-тапсырма. Кестені толтырыңдар. Ресей экономикасының ауылшаруашылық және өнеркәсіптегі дамуын көрсетіңдер.

Ауылшаруашылықта	Өнеркәсіпте

4-деңгейлік тапсырма: А-тобы. Мануфактуралық өндірістің басты салаларын жазыңдар.

5-деңгейлік тапсырма: Б-тобы. “Сарайлар төңкерісі” дәуірі кезеңіндегі I Екатерина билігінен 1762 жылға дейін билік құрған императорлардың кезеңін сәйкестендіріп жазыңдар.

I Екатерина	1761—1762
II Петр	1725—1727
Анна Иоановна	1727—1730
IV Иван	1761—1762
Елизавета Петровна	1740—1741
III Петр	1730—1740

6-тапсырма. Мына жауаптардың бірін белгілеңдер. Дұрыс — немесе бұрыс —

1. Дворянның армияда солдат болуға, кемеде матрос болуға келіспеуге құқығы болды —

2. Басыбайлылық шаруашылық үш қалыпта жүргізілді —

3. Ресей XVIII ғасырда Батыс елдерінен анағұрлым алда болды —

4. Ұзаққа созылған Солтүстік соғыстың салдары Ресейдегі басыбайлы шаруаларға ауыр тиді —

7-тапсырма. Төмендегі оқиғалар қай жылы болды?

Оқиғалар	Қай жылы?
Осман империясына қарсы Англия мен Голландия одақ жасауға келісті	
Петр Алексеевич Романовтың өмір сүрген жылдары	
Ресей мен Швеция арасындағы соғыс	
I Петр шведтерді Дерпто түбінде жеңіп, Нотебург бекінісін алды	
Түрік қамалы Азов алынды	
Сенат I Петрге Ұлы император атағын берді	
Полтава түбінде шведтер жеңілді	
IV Фредерик Солтүстік соғыста Швейцарияның Солтүстік Германиядағы Штральзунд қамалын алды	
I Петр “Рангалық дәрежелер туралы табель” жариялады	

8-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. XVIII ғасырдың бірінші ширегіндегі Ресей экономикасына тән жағдай:
 - а) Азия елдерінен артта болды;
 - ә) Батыс және Шығыс елдерінен артта болды;
 - б) Солтүстік елдерінен техникасы жағынан артта болды;
 - в) Шығыс елдерінен экономикасы жағынан артта болды;
 - г) Батыс елдерінен техникасы мен экономикасы жағынан артта болды.
2. XVIII ғасырдағы Ресейдегі мануфактура саны:
 - а) 65;
 - ә) 56;
 - б) 75;
 - в) 69;
 - г) 70.
3. I Петр қай жылға дейін тақты Иванмен бөлісті?
 - а) 1661 ж.;
 - ә) 1659 ж.;
 - б) 1696 ж.;
 - в) 1698 ж.;
 - г) 1678 ж.
4. Петрдің сыртқы саясаттағы алғашқы қадамы:
 - а) Азов жорықтарын жасады;
 - ә) Ресейді теңіз державасына айналдырды;
 - б) Балтық флотын құруға ұмтылды;
 - в) Түркияға қарсы коалицияны кеңейтті;
 - г) Ресейді құдіретті әскери мемлекет ретінде жоғары деңгейге көтерді.
5. 1697 жылы Осман империясына қарсы қай елдер одақ жасады?
 - а) Англия, Ресей, Австрия;
 - ә) Голландия, Венеция, Англия;
 - б) Ресей, Австрия, Венеция;
 - в) Голландия, Ресей, Англия;
 - г) Австрия, Венеция, Голландия.
6. Ресей мен Швеция арасындағы соғыс қай жылдары болды?
 - а) 1700—1900 жж.;
 - ә) 1700—1721 жж.;
 - б) 1630—1721 жж.;
 - в) 1801—1900 жж.;
 - г) 1771—1881 жж.
7. 1703 жылы сәуірде Нотебург жерінде қай қаланың негізі қаланды?
 - а) Дания;
 - ә) Москва;
 - б) Венгрия;
 - в) Санкт-Петербург;
 - г) Лондон.

§ 3. XVIII ҒАСЫРДАҒЫ СОЛТҮСТІК АМЕРИКА

1-тапсырма. Англияның Солтүстік Америкадағы отаршыл қарсыластары (Франция, Испания, Голландия) арасында жеңімпаз болуын дәлелдеңдер.

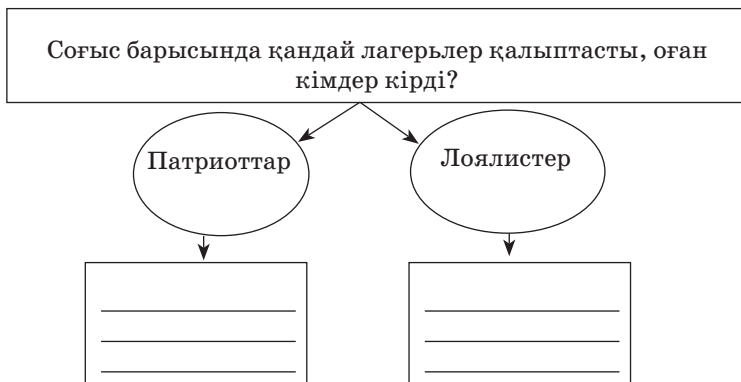
1. _____

2. _____

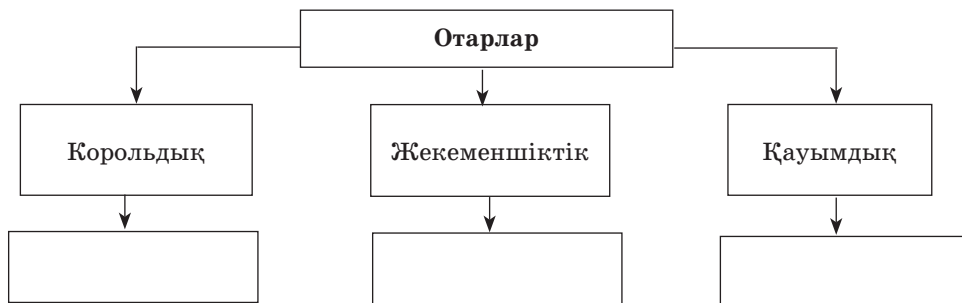
3. _____

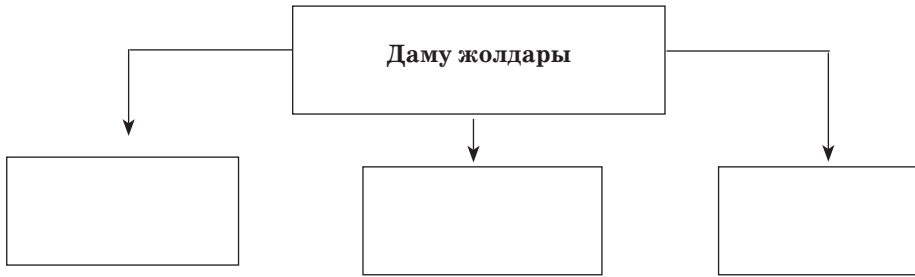
Ағылшын отарларында тәуелсіздік үшін соғысқа дейін құлдар еңбегімен қатар ақ түстілер еңбегі де кеңінен қолданылды. Ақ түстілер өздерін мұхиттың арғы жағына өткізген қожайындарының еңбегін 5—7 жыл бойы жұмыспен өтеуі тиіс болған.

2-тапсырма.

3-тапсырма. Төмендегі отарлардың мақсаттары мен даму жолдарын жазыңдар.

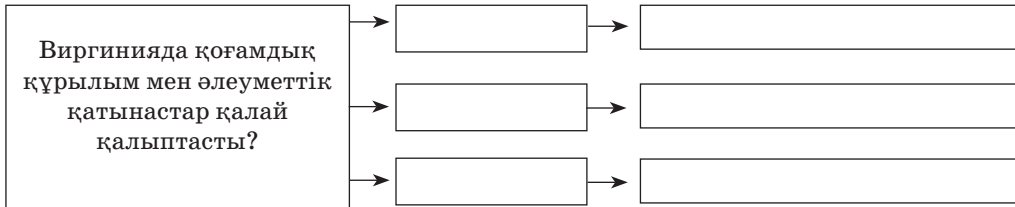

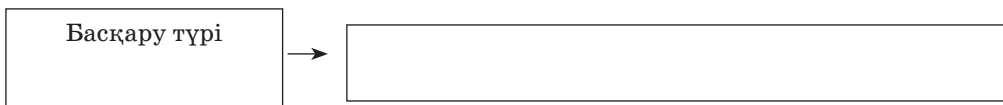
4-тапсырма. Америкадағы Англияның Солтүстік және Оңтүстік отарларының шаруашылықтар арасындағы айырмашылықтарын анықтап, жазыңдар.

	Солтүстік отарларда	Оңтүстік отарларда
Жер кімге қарады?		
Ол жерде кім жұмыс істеді?		
Өнеркәсіп және сауда қалай дамыды?		

5-тапсырма. Виргинияның қоғамдық құрылымының мәнін ашып жазыңдар.

6-тапсырма. Осы кезеңдегі Америка қоғамындағы басқарудың түрлерін анықтап, билік басында кімдер болғанын төмендегі тәртіп бойынша тауып жазыңдар.

7-тапсырма. “Дұрыс әлде бұрыс” ойыны. Дұрыс болса, “Д” деп, ал бұрыс болса, “Б” деп белгілеңдер.

Феодализм Солтүстік Америкада берік орнап, тамыр жая алған жоқ	Д
Елдің негізгі бөлігін бұқара халық құрады	
Америкада басқарудың матриархаттық түрі орнықты	
Американың тұңғыш президенті Томас Джефферсон	
АҚШ пен Англия алдын ала келісімшартқа 1782 жылы Парижде қол қойды	
1775 жылы мамырда жиналған екінші Құрлықтық конгресс Америка өкіметіне айналды	
Англиядан бөлінуді қаламаған адамдар “лоялистер” деп аталды	

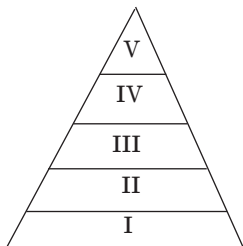
8-тапсырма. 1763 жылғы заң бойынша Батысқа қоныс аударуға неге тыйым салынды? Бұл жарлық кімдер үшін тиімді болды? Неге?

1. _____

2. _____

3. _____

9-тапсырма. “Пирамида” ойыны. Төмендегі сұрақтарға жауап жазыңдар.

I. Феодализмнің Солтүстік Америкада берік тамыр жая алмау себебі неде? _____

II. Америкадағы олигархиялық басқарудың нәтижесі _____

III. Америка қоғамының алғашқы даму сатысының маңызды ерекшелігі _____

IV. Отарлардың әлеуметтік-экономикалық дамуы _____

V. Тәуелсіздік жолындағы соғыстың тарихи маңызы _____

10-тапсырма. 1765 жылы гербтік салық қандай салықпен ауыстырылды? Логикалық сұрақ. Тезис жазыңдар.

Бұл заң кімнің мүддесін қорғады?

11-тапсырма. Гербтік заңның енуіне отаршылдар қалай жауап қайтарды?

12-тапсырма. Солтүстік Америка отарларының ағылшын парламенті арасындағы қақтығысы буржуазиялық революцияны тездеткендігін түсіндіріңдер.

13-тапсырма. Ағылшын буржуазиялық революциясының Солтүстік Америкадағы салдарына төмендегі сұрақтар арқылы сипаттама беріңдер.

Ағылшын буржуазиялық революциясы

Сұрақтар	Жауаптар
Капитализмнің дамуына не кедергі болды?	
Буржуазиялық революция қандай міндеттерді шешуі тиіс еді?	
Революцияның жеңіп шығуына қандай таптар мен топтар мүдделі болды?	
Революцияның идеялық дамуы мен елдегі революциялық жағдай қалай қалыптасты?	

14-тапсырма. Хрестоматияны пайдалана отырып 1776 жылы 4 шілдедегі Т.Джефферсонның “Тәуелсіздік Декларациясынан” хабарлама дайындап, жазыңдар.

15-тапсырма. Кестені толтырыңдар.

Тәуелсіздік үшін соғыстың алғышарттары	
Соғыстың барысы	
Соғыстың нәтижесі	
Соғыстың тарихи маңызы	

16-тапсырма. Томас Джефферсонның “Тәуелсіздік Декларациясын” жазудағы мақсаты қандай?

1. _____
2. _____
3. _____

17-тапсырма. Британ әскерлерінің Америка әскерлерінен артықшылықтарын атаңдар.

1. _____
2. _____
3. _____

18-тапсырма. 1775 жылғы жеңілістердің себебі неде?

1. _____
2. _____
3. _____

19-тапсырма. 1776—1777 жылдардағы шайқастарды сөз етер кезде картаны пайдалана отырып, соғыстың барысын әңгімелеңдер. Американың тәуелсіздігі үшін шайқасушы еріктілер кімдер?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

20-деңгейлік тапсырма: А-тобы. 1780—1787 жылдардағы АҚШ пен Англия арасындағы соғыстағы негізгі оқиғаларды кестеге түсіріп, дәптерлеріңе жазыңдар.

Қашан?	Кім?	Қайда?	Нәтижесінде

21-деңгейлік тапсырма: Б-тобы. Берілген оқиғалардың жылдарын белгілеңдер.

Жылдар	Оқиғалар
	Солтүстік Америка отарларының тәуелсіздік үшін соғысы
	Тауарларға жаңа кедендік салықтар енгізілді
	Бостонда қала тұрғындары британ солдаттарымен қақтығысып қалды
	Филадельфияда тұңғыш Құрлықтық конгресс жиналды
	“Тәуелсіздік Декларациясы” қабылданды
	АҚШ пен Англияның Париждегі келісімшарты
	Отарларда конституциялар қабылданды
	Барлық штаттардың өкілдері қатысқан ресми съезд
	Жаңа конституция

22-деңгейлік тапсырма: В-тобы. Төмендегі салыстыру сұрақтарының жауабын кестеге түсіріңдер.

	Революцияға дейінгі отарлар жағдайы	Революция нәтижесіндегі өзгерістер
1	2	3
Өнеркәсіп пен сауда қалай дамыды?		

1	2	3
Мемлекеттік құрылыс қандай болады?		
Билік басына кімдер келді?		
Жер кімнің қарамағында болды?		
Құлдық мәселесі қалай шешілді?		

23-тапсырма. “Тәуелсіздік Декларациясының” авторын атаңдар.

24-тапсырма. “Тәуелсіздік Декларациясының” негізгі тармақтарын жазыңдар.

→	
→	
→	

25-тапсырма. Төмендегі терминдердің мәнін жазыңдар.

1. Сервенттер — _____.
2. Квитрента — _____.
3. Лоялистер — _____.
4. Антифедералистер — _____.

26-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауаптарын белгілеңдер.

1. Нью-Йорк қаласы қай отарға жатқызылды?

а) жекеменшік;	в) мемлекеттік;
ә) қауымдық;	г) ұжымдық.
б) корольдық;	

2. Елдің негізгі бөлігін қандай адамдар құрайды?
а) кедейлер; в) байлар;
ә) фермерлер; г) орташалар.
б) ақсүйектер.
3. Солтүстік Америкадағы ағылшындардың алғашқы мекені:
а) Джеймстаун; в) Нью-Гемпшир;
ә) Виргиния; г) Род-Айленд.
б) Массачусетс.
4. Жекеменшік отарды белгілеңдер:
а) Джорджия, Мэриленд; в) Рио-де-Жанейро;
ә) Виргиния, Дэлавер; г) Бразилия.
б) Нью-Джерси, Виргиния;
5. 70-жылдардың ішінде қандай Америка университеттері ашылды?
а) Принстон, Балтимор; в) Колумбия, Балтимор;
ә) Колумбия, Бостон; г) Бостон, Оксфорд.
б) Гарвард, Колумбия;
6. Ұлыбритания мен Франция арасындағы соғыс қай жылдары болды?
а) 1756—1763 жж.; в) 1758—1765 жж.;
ә) 1757—1764 жж.; г) 1754—1761 жж.
б) 1753—1760 жж.;
7. 1774 жылғы тұңғыш Құрлықтық конгресс қай қалада болды?
а) Виргинияда; в) Латын Америкасында;
ә) Массачусетсте; г) Аргентинада.
б) Филадельфияда;
8. 1789 жылы Дж. Вашингтон қандай атаққа ие болды?
а) президент; в) император;
ә) министр; г) иригойена.
б) губернатор;
9. Лоялистер дегеніміз кімдер?
а) Англиядан бөлінуді қаламағандар;
ә) Филадельфияда тұратындар;
б) ақсүйек ағылшындар;
в) парламенттерді жақтаушылар;
г) олигархтар.
10. Виргинияның королі кім болды?
а) I Карл; в) Сомоса;
ә) II Карл; г) Моралес.
б) III Карл;

11. Франсуа Мари Аруэ, ол —
а) Дени Дидро; в) Даниел Дефо;
ә) Марат; г) Вольтер.
б) Бальзак;
12. Адам Смит экономикалық теориясын қай кітабында баяндады?
а) “Халық байлығы”; в) “Экономикалық теория”;
ә) “Халық кітабы”; г) “Меркантилизм”.
б) “Халық жинағы”;
13. Америкадағы ағылшын отарлары иеліктері қанша түрге бөлінеді?
а) 3; в) 5;
ә) 4; г) 6.
б) 2;
14. Англия королінің 1765 жылы Америкаға енгізген салық түрі:
а) тауар салығы; в) гербтік салық;
ә) азық-түлік салығы; г) ту салығы.
б) байрақ салығы;
15. “Бостондағы шай ішу” болған жыл:
а) 1764 ж.; в) 1773 ж.;
ә) 1777 ж.; г) 1775 ж.
б) 1774 ж.;
16. Америка халқының Англияға қарсы тәуелсіздік соғысы қай жылы басталды?
а) 1764 ж.; в) 1773 ж.;
ә) 1777 ж.; г) 1775 ж.
б) 1774 ж.;
17. “Тәуелсіздік декларациясының” авторы кім?
а) Дж. Вашингтон; в) А. Гамильтон;
ә) Б. Франклин; г) Джон Хэнкок.
б) Т. Джефферсон;
18. Алғашқы АҚШ президенті кім?
а) Т. Джефферсон; в) Б. Франклин;
ә) А. Гамильтон; г) А. Линкольн.
б) Дж. Вашингтон;

19. Англия АҚШ-тың тәуелсіздігін мойындаған жыл:

- а) 1785 ж.;
- б) 1780 ж.;
- в) 1781 ж.;
- г) 1783 ж.

20. Солтүстік Америкада тәуелсіздік жолындағы соғыс болған жыл:

- а) 1775—1783 жж.;
- б) 1804—1819 жж.;
- в) 1764—1776 жж.;
- г) 1789—1793 жж.

21. АҚШ Конституциясы қабылданған жыл:

- а) 1788 ж.;
- б) 1783 ж.;
- в) 1789 ж.;
- г) 1775 ж.

22. Солтүстік штаттардың Англияға қарсы тәуелсіздік үшін соғысы кезінде Ресей:

- а) Ағылшын соғыс флотының теңіздегі тонаушылығын қолдады;
- б) жаңа мемлекет — АҚШ-ты ресми түрде мойындады;
- в) Англияның теңіздегі басымдығына қарсы бағытталады;
- г) Англияға қаржылай көмек көрсетті.

§ 4. ҰЛЫ ФРАНЦУЗ БУРЖУАЗИЯЛЫҚ РЕВОЛЮЦИЯСЫ

1-тапсырма. Францияның әлеуметтік-экономикалық, саяси даму ерекшеліктеріне сипаттама беріңдер.

2-тапсырма. Төмендегі кестені толтырыңдар.

Франция қандай ел?	Кімнің мүддесін қорғады?	Қандай өзгерістер болды?

3-тапсырма. Франциядағы дағдарыстың себебін неден көруге болады?

1. _____
2. _____
3. _____

4-тапсырма. Бас штаттар шақыру не үшін қажет болды?

1. _____
2. _____

5-тапсырма. Францияда революцияның басталуына не себеп болды?

6-тапсырма. “Бастилияны алу” оқиғасына әңгіме әзірлеңдер.

7-тапсырма. Төмендегі кесте сұрақтарының жауабын жазыңдар.

Революцияға дейінгі Францияда капитализмнің дамуына не әсер етті?	Революциядан кейін Францияда капитализмнің дамуына не кедергі болды?

8-тапсырма. Революцияның шығуына себеп болған өндіргіш күштер мен өндірістік қатынастар арасындағы қайшылықтарды нақты оқиғалар бойынша дәлелдендер.

	→	
--	---	--

	→	
--	---	--

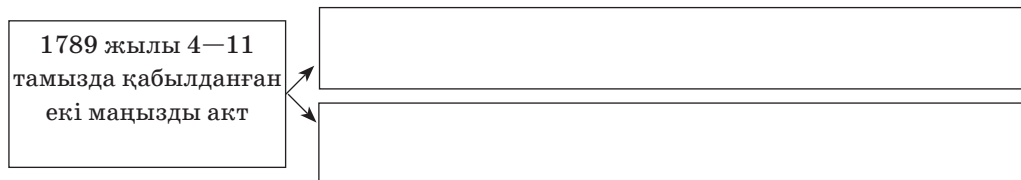
9-тапсырма. Салыстыру сұрақтарына жауап беріңдер және дәптерлеріңе жазыңдар.

Негізгі бөліктеріне қарай сословиетоптары қалай ажыратылады?	Сословиелік құрылыс кімге пайдалы, ал кімге пайдасыз болды?
1. _____ _____	1. _____ _____
2. _____ _____	2. _____ _____
3. _____ _____	3. _____ _____

10-тапсырма. Төмендегі кестеде көрсетілген елдердің ауылшаруашылық ерекшеліктерін салыстырыңдар.

Елдер	Көрсеткіштері	Ерекшеліктері
Англия		
Франция		
Финляндия		
Испания		

11-тапсырма. Сызбаны толтырыңдар.

12-тапсырма. Ойлап тап. Дұрыс жауабын таңдап нұсқама арқылы белгілеңдер (бір артық жауабы бар).

Қаржы министрі Комитет басшысы	Конвент Неккер Робеспьер
Көтерілісшілердің соңғы қимылы аяқталған қала Король отбасымен қашып барған қала	Варенн Париж Бастилия
Конвенттің сол жақ қанаты Конвенттің оң жақ қанаты	батпағы монтаньярлар жирондықтар
Құрылтай жиналысында декрет қабылданды Франция Австрияға соғыс жариялады	1789 ж., 2 қараша 1788 ж., 22 мамыр 1792 ж., 20 сәуір

13-тапсырма. Пруссия Францияға бірінші болып соғыс жариялады. Бірақ басқыншылармен күрестің бастапқы кезінде жеңіліске ұшырайды.

Жеңілу себептерін анықтаңдар

1. _____
- _____
2. _____
- _____
3. _____
- _____

14-тапсырма. Әскери төңкеріс қашан және қалай болғанын түсіндіріңдер.

Революциядағы яacobшілдердің рөлі

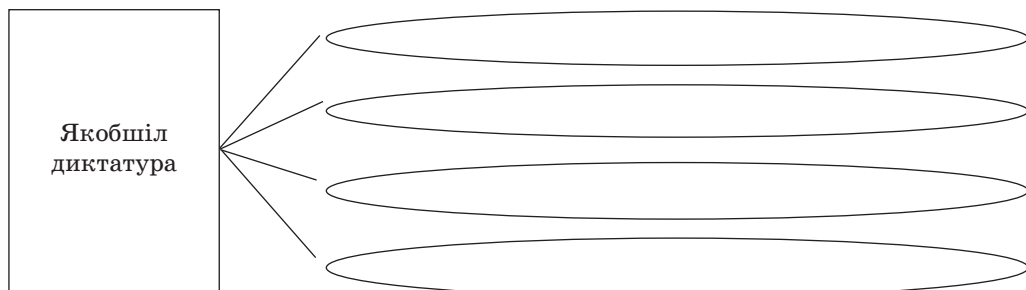
1793 ж. көктемде шешілмей қалған революция мәселелері	Революцияда бұл мәселелерді яacobшілдер қалай шешті?

15-деңгейлік тапсырма: А-тобы. Яacobшілдер қандай алдыңғы қатарлы топтарға арқа сүйеді?

16-деңгейлік тапсырма: Б-тобы. Буржуазиялық революция мен халық арасындағы одақ неден көрінді?

1. _____
2. _____

17-деңгейлік тапсырма: А-тобы. Якобшілдер диктатурасы кезіндегі өзгерістерді сызық түрінде жасалған дөңгелектер ішіне толтырыңдар.

18-деңгейлік тапсырма: Б-тобы. Атлас картасын пайдаланып, 1792—1794 жылдары Франция революциясына қай елдер қатысқанын анықтаңдар. Француз аумақтарының қай аймақтарын басып алды? Шетел интервенттері қандай елді мекендерге баса-көктеп кірді?

Уақыты	Елдер	Басып алынған жерлер

19-деңгейлік тапсырма: В-тобы. Француз революциясының армиялары қай жерде жеңіске жетті? Төмендегі даталарға байланысты қандай оқиғалар болғанын дәптерлеріңе түсіріңдер.

Жылдар	Оқиғалар
1	2
1787—1789 жж.	
1789 ж., 9 шілде	
1789 ж., 12 маусым	

1	2
1791 ж., 21 маусым	
1792 ж.	
1792 ж., 20 сәуір	
1792 ж., 10 тамыз	
1792 ж., 20 қыркүйек	
1793 ж.	
1793 ж., 31 мамыр	
1793 ж., 7 шілде	
1794 ж., 10 маусым	

20-тапсырма. Францияда революция нәтижесіндегі болған қоғамдық құрылысындағы өзгерістерін ашып жазыңдар.

Революцияға дейінгі жағдайлар

Феодалдар үкіметі кезіндегі жағдай	Буржуазия үкіметі кезіндегі өзгерістер

21-тапсырма. XVIII ғасырдағы Француз революциясы барысында қандай шаралар қолданылды? Өндіргіш күштер мен өндірістік қатынастар арасындағы жетістіктер қандай жолдармен шешілгенін түсіндіріңдер.

22-тапсырма. Атлас картасынан XIX ғасырдың 20—30-жылдарында ұлт-азаттық қозғалыс болған аумақтарды қарап, дәптерлеріңе жазыңдар.

Ұлт-азаттық қозғалыс не себепті жеңіліс тапты?

23-тапсырма. Төмендегі даталар қандай оқиғаларға байланысты?

1796 ж. _____.

1797 ж. _____.

1799 ж. _____.

1804 ж. _____.

1805 ж. _____.

1807 ж. _____.

1812 ж. _____.

1813 ж. _____.

1814 ж. _____.

1815 ж. _____.

Датаға байланысты оқиғаны дәптерлеріңе хронологиялық кесте түрінде ретімен жазыңдар.

24-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. Ұлы Франция буржуазиялық революциясын бастаған оқиға:

- а) Құрылтай жиналысы;
- ә) Парижді басып алу;
- б) сайлау;
- в) Бастилияны құлату;
- г) азамат соғысы.

2. XVIII ғасырда Францияда үшінші сословиеге кімдер жатты?

- а) жоғарғы дінбасылары; в) аристократтар;
- ә) монахтар; г) дворяндар.
- б) буржуазия;

3. “Адам және азамат құқықтарының тұңғыш декларациясының” қабылдануы.

- а) 1215 ж. Англияда; в) 1776 ж. АҚШ-та;
- ә) 1861 ж. Ресейде; г) 1789 ж. Францияда.
- б) 1948 ж. БҰҰ-да;

4. Франциядағы абсолюттік монархия құлаған жыл:

- а) 1784 ж.; в) 1793 ж.;
- ә) 1789 ж.; г) 1791 ж.
- б) 1774 ж.;

5. Францияның XVII ғасырдың соңы мен XVIII ғасырдың басында экономикалық дамуын тежеген:

- а) феодалдық тәртіп;
- ә) сыртқы сауданың дамуы;

- б) абсолюттік монархияның әлсіреуі;
- в) буржуазияның күшеюі;
- г) дворяндардың ықпалының әлсіреуі.

6. Король отбасымен Париж қаласын тастап шығып Варенн қаласына қашуы қай жылы жүзеге асты (Варенн дағдарысы)?

- а) 1784 ж.;
- в) 1793 ж.;
- ә) 1789 ж.;
- г) 1791 ж.
- б) 1774 ж.;

7. Францияның өмірінде үлкен рөл атқарған Якобшілдер клубы қай жылы құрылды?

- а) 1784 ж.;
- в) 1793 ж.;
- ә) 1789 ж.;
- г) 1791 ж.
- б) 1774 ж.;

8. Австрия мемлекеті Франция революциясын тұншықтыру мен корольды құтқару мақсатында қай мемлекетпен одақ жасады?

- а) Ресей;
- в) Осман империясы;
- ә) Англия;
- г) Испания.
- б) Пруссия;

9. Франциядағы монархия құлаған жыл:

- а) 1784 ж.;
- в) 1792 ж.;
- ә) 1789 ж.;
- г) 1791 ж.
- б) 1774 ж.;

10. Франция республика болып жарияланған жыл:

- а) 1784 ж.;
- в) 1793 ж.;
- ә) 1789 ж.;
- г) 1792 ж.
- б) 1774 ж.;

11. Конвент соты шешімімен XVI Людовиктің басы алынған жыл:

- а) 1784 ж.;
- в) 1793 ж.;
- ә) 1789 ж.;
- г) 1791 ж.
- б) 1774 ж.;

12. Феодалдық міндетті жойған 1793 жылы 17 шілдеде қабылданған декреттің мәні:

- а) абсолютті монархия құлады;
- ә) монархия жойылды;
- б) республика жойылды;
- в) феодалдық тәртіп жойылды;
- г) жекеменшік орнады.

13. Францияның жаңа конституциясы қабылданған жыл:
а) 1784 ж.; в) 1793 ж.;
ә) 1789 ж.; г) 1794 ж.
б) 1774 ж.;
14. XVIII ғасырда Француз буржуазиялық революциясына белсенді қатысушы, “халық досы” атағына ие болған кім?
а) Марат; в) Шометт;
ә) Робеспьер; г) Эбер.
б) Дантон;
15. Ұлы Француз революциясы кезінде Ұлттық Конвентке кірген саяси топтар:
а) чартистер;
ә) анархистер;
б) жирондықтар мен “таулар”;
в) консерваторлар мен либералдар;
г) радикалдар.
16. Солтүстік соғысына қатысқан мемлекеттер:
а) Ресей, Түркия; в) Англия, Франция;
ә) Ресей, Германия; г) Финляндия, Швеция.
б) Ресей, Швеция;
17. XVIII ғасырда Ресейдің қатысуымен болған Солтүстік соғыс болған жылдар:
а) 1700—1721 жж.; в) 1711—1713 жж.;
ә) 1702—1730 жж.; г) 1705—1716 жж.
б) 1721—1750 жж.;
18. Солтүстік соғыста бетбұрыс болған шайқас:
а) Нарва түбіндегі шайқас;
ә) Ништад түбіндегі шайқас;
б) Нотебург түбіндегі шайқас;
в) Полтава түбіндегі шайқас;
г) Санкт-Петербург түбіндегі шайқас.
19. Солтүстік соғыстың аяқталуына себеп болған келісімшарт қай қалада жасалды?
а) Нарва; в) Полтава;
ә) Ништад; г) Санкт-Петербург.
б) Нотебург;
20. Ресейдің империяға айналған уақыты:
а) 1723 ж.; в) 1724 ж.;
ә) 1725 ж.; г) 1721 ж.
б) 1722 ж.;

21. Санкт-Петербург қамалы салынған жыл:

- а) 1703 ж.;
- б) 1702 ж.;
- в) 1704 ж.;
- г) 1701 ж.

22. I Петрдің Боярлар думасының орнына енгізген өзгеріс:

- а) Приказ;
- б) Парламент;
- в) коллегия;
- г) министрлік.

23. I Петрдің приказдар орнына енгізген өзгеріс:

- а) министрліктер;
- б) Парламент;
- в) коллегия;
- г) Дума.

24. 1703 жылы басып шығарылған қай оқулық математиканың негізгі оқулығына айналды?

- а) “Математика”;
- б) “Алгебра”;
- в) “Цифры”;
- г) “Азбука”.

25. 1703 жылдан бастап Мәскеуде шыға бастаған басылым:

- а) “Ведомости”;
- б) “Россия”;
- в) “Известия”;
- г) “Навигатор”.

§ 5. XVIII ҒАСЫРДАҒЫ ДҮНИЕЖҮЗІ. АҒАРТУШЫЛЫҚ ДӘУІРІ

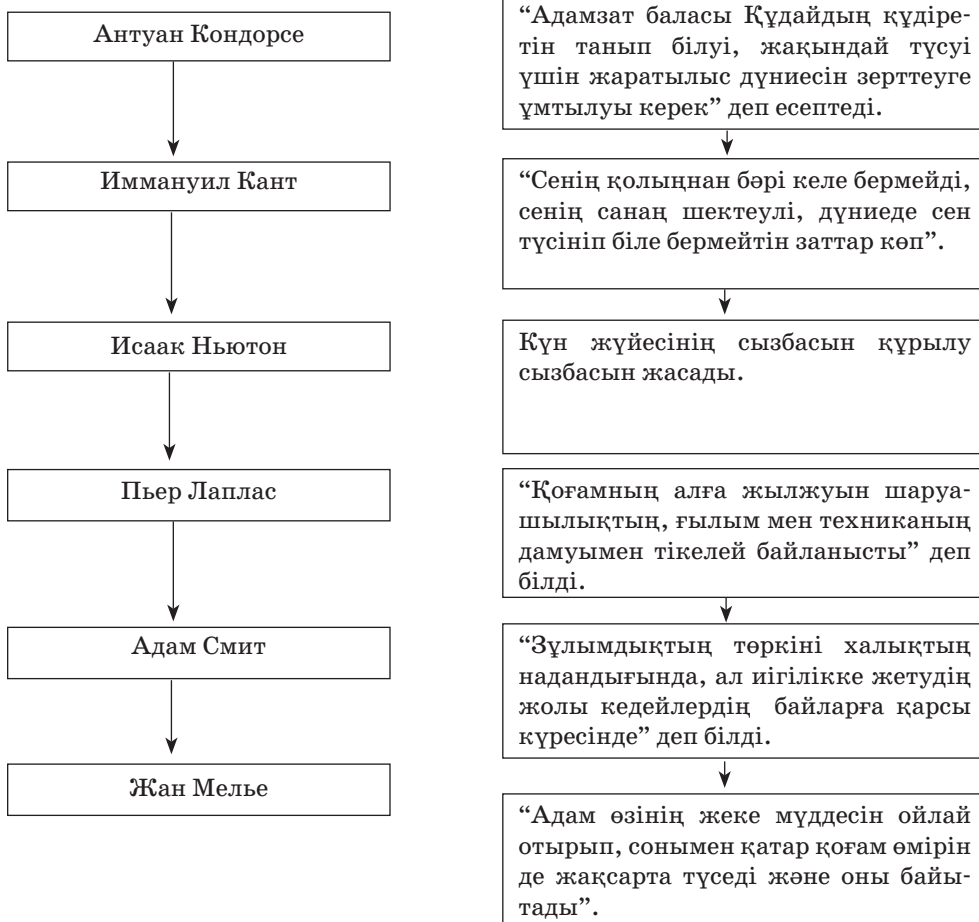
1-деңгейлік тапсырма: А-тобы. Кестедегі бос орынды толтырыңдар.

Ағартушылар	Атқарған жұмысы	Өмір сүрген жылдары
Джон Локк		
		1724—1804 жж.
Исаак Ньютон	Күн жүйесінің құрылу сызбасын жасады	
Жак Тюрго		

2-деңгейлік тапсырма: В-тобы. Діни көзқарастар.

3-деңгейлік тапсырма: В-тобы. Ағартушыларға оң бағанадағы жауапты сәйкестендіріңдер.

4-тапсырма. “Дұрыс және бұрыс” ойыны. Дұрыс болса, “Д” деп, ал қате болса, “Б” деп белгілеңдер.

Ағартушылық дәуір XVII ғасырдың екінші жартысынан XVIII ғасырдың соңына дейін созылды	Д
Иммануил Кант: “Ағартушылық — бұл адамның көмелеттен кейінгі кезеңі”, — деген	
Ағартушылық ғасырының аса көрнекті қайраткерінің бірі — Вольтер, шын аты Франсуа Мари Аруэ болды	
Исаак Ньютон (1643—1727) өте діндар адам бола тұра жаратылыстану ғылымына ден қояды	
“Табиғат адамның санасынан тыс және тәуелсіз өмір сүреді” деп есептеген ағартушылар атеистер болды	
Мабли байлықты толық қолдады, ол “сән-салтанат пен байлық — бақыттың көзі” деп санады	
Адам Смит өзінің экономикалық теориясын “Халық байлығы” деген кітабында баяндады	

5-тапсырма. Мына сөйлемдегі бос орынды толтырыңдар.

Француз ойшылы _____ (16.. —17..) пайымдауынша, барлығы бірдей тең және _____ ететін қоғам _____ қоғам болады. Зұлымдықтың төркіні _____, ал игілікке жетудің жолы _____ қарсы күресінде деп есептеді.

6-тапсырма. Төмендегі даталар қандай оқиғаларға байланысты?

1625 ж. — _____.

1775—1783 жж. — _____.

1688 ж. — _____.

1763 ж. — _____.

1764 ж. — _____.

7-тапсырма. Ағартудың мәдениетке әсері жайлы өңгімелеңдер.

§ 6. ҮНДІСТАН

1-тапсырма. XVII ғасырдың екінші жартысындағы Ұлы Моғол мемлекеті бойынша кестені толтырыңдар.

Аумақтары	Үндістанды қандай халықтар мекендейді?	XVII ғ. Үндістандағы өзгерістер	Қандай салықтар төлеп тұрды?	Ағылшындар қанауды қалай жүргізді?

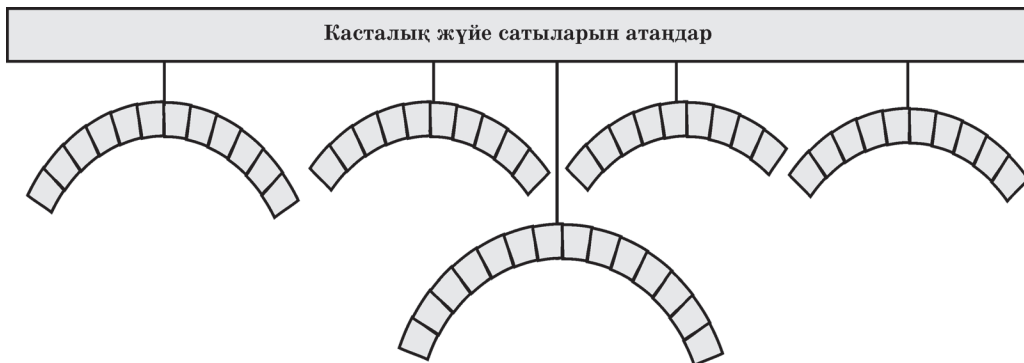
2-тапсырма. Ағылшындардың Үндістан жерін жаппай отарлап алуына қандай жағдайлар себеп болғанын жазыңдар.

1. _____
2. _____
3. _____

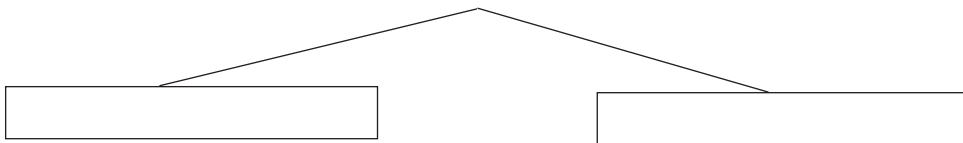
3-тапсырма. Кестені толтырыңдар.

Жылы	Болған оқиғалар
1657—1674 жж.	
1739 ж.	
1724 ж.	
1733 ж.	
1740 ж.	
1747 ж.	
1761 ж.	
1757—1780 жж.	

4-тапсырма.

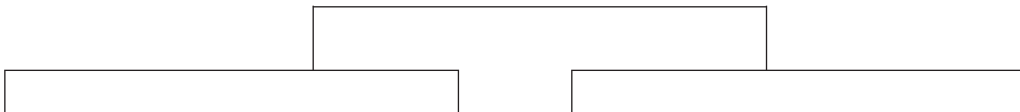
5-тапсырма. Ағылшын билеушілерінің қолында қандай билік болды?

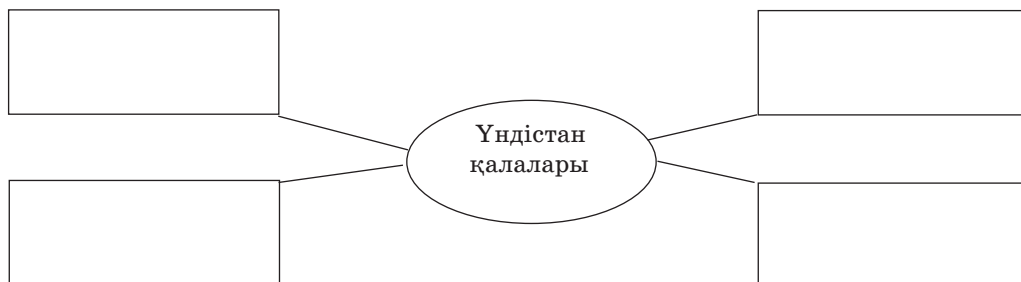
6-тапсырма. Анықтама жауабын сәйкестендіріңдер.

Инам	Жекеменшік жер, осы жерді өңдеуге шаруаларды пайдаланды. Осы жерден алған өнімнің 10% -ын өзіне қалдырып, қалғанын мемлекетке өткізіп отырды
Заминдар	Діни орындардың, яғни мешіт, медресе, діни мектептердің меншігіндегі жер
Уақф	Әскери қызметі үшін меншікке берілген жер
Джагир	Мұсылман дінбасыларының меншігіне берілген жер

7-тапсырма. Ағылшын билеушілері сот жүйесін қалай құрды?

8-тапсырма. Ұлы Моғол мемлекетінің құрамына кірген қалаларды жазыңдар және саяси-экономикалық ерекшеліктерін ашып көрсетіңдер.

9-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. Дели сұлтандығын Бабыр қай жылы жаулап алды?
а) 1523 ж.; в) 1526 ж.;
ә) 1582 ж.; г) 1530 ж.
б) 1525 ж.;
2. Ұлы Моғол елінде әскери қызметі үшін берілетін жер:
а) Джагир; в) Хассе;
ә) Заминдар; г) Уакф.
б) Инам;
3. Ұлы Моғол еліндегі жекеменшік жер:
а) Джагир; в) Хассе;
ә) Заминдар; г) Уакф.
б) Инам;
4. Ұлы Моғол мемлекетінде мұсылман дінбасыларға берілетін жер:
а) Джагир; в) Хассе;
ә) Заминдар; г) Уакф.
б) Инам;
5. Ұлы Моғол мемлекетінде діни орындардың меншігіне берілетін жер:
а) Джагир; в) Хассе;
ә) Заминдар; г) Уакф.
б) Инам;

6. Моғолдардың соңғы билеушісі:

- а) Бабыр;
- ә) Акбар;
- б) Аурангзеб;
- в) Бахадүр;
- г) Шахиншах.

7. Моғолдардың соңғы билеушісі кезінде мемлекет қанша облысқа бөлінді?

- а) 11;
- ә) 12;
- б) 14;
- в) 18;
- г) 19.

8. Маратхалардың моғолдарға қарсы 20 жыл бойы күрескен көсемі:

- а) Говинд;
- ә) Сикха;
- б) Аурангзеб;
- в) Шиваджи;
- г) Биджапур.

9. 1739 жылы қай мемлекет Делиге шабуыл жасады?

- а) Ауғанстан;
- ә) Түркия;
- б) Иран;
- в) Португалия;
- г) Англия.

10. 1747 жылы қай мемлекет Үндістанға шабуыл жасады?

- а) Ауғанстан;
- ә) Түркия;
- б) Иран;
- в) Португалия;
- г) Англия.

11. XVIII ғасырда Ост-Үнді компаниялары арқылы Үндістан жері үшін күрескен мемлекеттер:

- а) Испания-Португалия;
- ә) Португалия-Англия;
- б) Англия-Франция;
- в) Португалия-Франция;
- г) Англия-Испания.

12. Ост-Үнді компаниясы XVIII ғасырдың 70-жылдары жаулап алған Үндістанның ең бай аймағы:

- а) Бенгалия;
- ә) Дели;
- б) Пенджаб;
- в) Махараштра;
- г) Ауд ұлысы.

13. Ағылшындардың Үндістанның жерін жаулап алу және ұлт-азаттық қозғалыстарды басу үшін құрылған ағылшынның бақылау аппараты:

- а) Уақытша комитет;
- ә) Орталық комитет;
- б) Бақылау кеңесі;
- в) Соттар;
- г) Сипай әскері мен полиция.

§ 7. ОСМАН ИМПЕРИЯСЫ

1-тапсырма. XVII ғасырдағы Осман империясының аумағын картадан көрсетіп, шекаралас мемлекеттерді дәптерлеріңе жазыңдар. Аумағы қай жерге дейін созылған, қандай халықаралық маңызы болды?

1. _____

2. _____

3. _____

2-тапсырма. Осман империясында түрлі салалардағы даму айырмашылықтарының әртүрлі болуын төмендегі кестелермен дәлелдендер.

Шаруашылықта	Мәдени салада	Саяси дамуда

3-тапсырма. XVII ғасырдың екінші жартысында Осман империясының жүргізген басқыншылық соғыстарын төмендегі кестеге түсіріңдер.

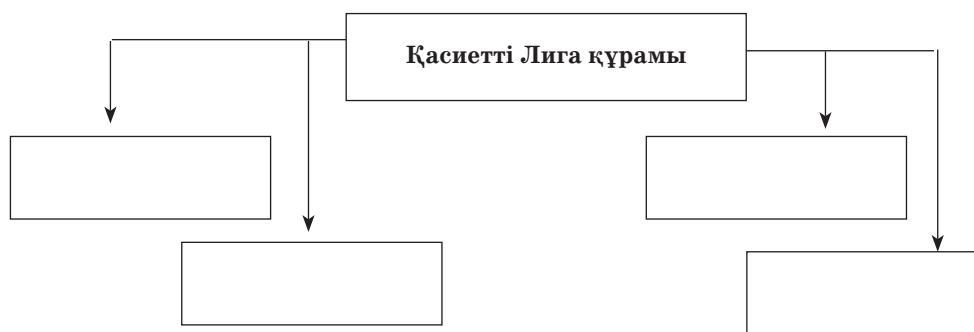
Қай жылы?	Қай елдерде?	Нәтижесі

4-тапсырма. XVII ғасырда Осман империясындағы дағдарыстың басталуына қандай оқиғалар себеп болды?

5-тапсырма. Төмендегі оқиғаларды жылдарымен сәйкестендіріңдер.

- 1299 ж. Кіші Азиядағы және Балқандағы барлық византиялық аумақтар Түркия билігіне көшті.
- 1400 ж. “Қасиетті Лига” коалициясы құрылды.
- 1453 ж. I Петр Азов бекінісін түріктерден тартып алды.
- 1475 ж. Түрік сұлтанына Қырым хандығы бағынды.
- 1684 ж. Константинопольге шабуыл басталды.
- 1696 ж. Өте жоғары әскери салық енгізілді.
- 1730 ж. Осман бей Осман империясының басқарушысы болды.
- 1807 ж. III Селим тақтан кетірілді.

6-тапсырма. Кестені толтырыңдар.

7-тапсырма. III Селим сұлтанның жүргізген реформаларын және олардың қатарына нәтижелерін жазыңдар.

- Р → 1. [] →
- Е → 2. [] →
- Ф → 3. [] →
- О → 4. [] →
- Р → 5. [] →
- М
- А

8-тапсырма. Янычарлардың наразылығы. _____

• Янычарлар көтерілісі қай жылы болды? _____

• Реформалық әрекеттер неге сәтсіз болды? _____

• Жеңіліске ұшырау себептері.

1. _____
2. _____
3. _____

9-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. Осман империясының негізін қалаушы:

а) II Махмұд;	в) Сулейман;
ә) III Селим;	г) Патрон Халил.
б) Осман бей;	

2. Осман империясында қай ғасырларда жаңа заманға тән өзгерістер жүріп жатты?

а) XVII—XVIII ғғ.;	в) XV—XIX ғғ.;
ә) XVI—XVII ғғ.;	г) XIX—XX ғғ.
б) XVIII—XIX ғғ.;	

3. Сипахилік жүйенің ыдырауынан мемлекетте қандай өзгерістер болды?

- а) экономикалық;
- ә) қоғамдық және шаруашылық;
- б) әлеуметтік-экономикалық;
- в) тоқырауға ұшырады;
- г) саяси.

4. 1475 жылы түрік сұлтанына кімдер бағынышты болды?
а) Қырым хандығы; в) Голландия;
ә) Кіші Азия түріктері; г) Англия.
б) Вена;
5. “Қасиетті Лига” коалициясы қай жылы құрылды?
а) 1683 ж.; в) 1687 ж.;
ә) 1685 ж.; г) 1690 ж.
б) 1684 ж.;
6. 1696 жылы I Петр Азов бекінісін кімдерден тартып алды?
а) түріктерден; в) америкалықтардан;
ә) орыстардан; г) француздардан.
б) веналықтардан;
7. Осман империясындағы қалаларда қандай кәсіп түрі дамыды?
а) мал шаруашылығы; в) отырықшылық;
ә) қолөнер; г) егіншілік.
б) жер өңдеу;
8. Патрон Халил бастаған көтерілістің қозғаушы күші:
а) қала кедейлері; в) егіншілер;
ә) шаруалар; г) ақсүйектер.
б) қолөнершілер;
9. 1730 жылы қазанның 2-інде сұлтан тағына отырған кім еді?
а) Патрон Халил; в) Осман бей;
ә) III Селим; г) Сулейман.
б) I Махмұд;
10. 1807 жылы III Селим тақтан кетіріліп:
а) жазаға тартылды; в) өлтірілді;
ә) елден қуылды; г) жазаға тартылып, елден қуылды.
б) қайта сайланды;
11. Осман бей негізін қалаған Осман мемлекеті қашан құрылды?
а) 1299 ж.; в) 1453 ж.;
ә) 1399 ж.; г) 1324 ж.
б) 1499 ж.;
12. XV ғасырдың ортасында Кіші Азиядағы және Балқандағы барлық Византия аумағын жаулап алған мемлекет:
а) Солтүстік Иран; в) Араб халифаты;
ә) Осман мемлекеті; г) Англия.
б) қасиетті Рим империясы;

- ә) Ресейдің әлемдік держава болуынан қорқуы;
- б) Осман империясына жәрдемдесуі;
- в) Ресейдің Грекияны жаулап алуынан қорқуы;
- г) Ресейді Орта Азияға бағыттауға тырысуы.

21. Осман империясының бөлінген аумақтары үшін бәсекелестік күрес қалай аталды?

- а) “Осман империясы” мәселесі;
- ә) “Шығыс мәселесі”;
- б) “Батыс мәселесі”;
- в) “Түрік мәселесі”;
- г) “Ислам мәселесі”.

22. III Селим реформасы бірінші кезекте қай салаға бағытталды?

- а) экономикаға;
- ә) өнеркәсіпке;
- б) әскери салаға;
- в) ауылшаруашылыққа;
- г) саудаға.

§ 8. ҚЫТАЙ

1-тапсырма. XVII ғасырдың 30—40-жылдарындағы Қытай мемлекетінің терең дағдарысын неден көруге болады?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

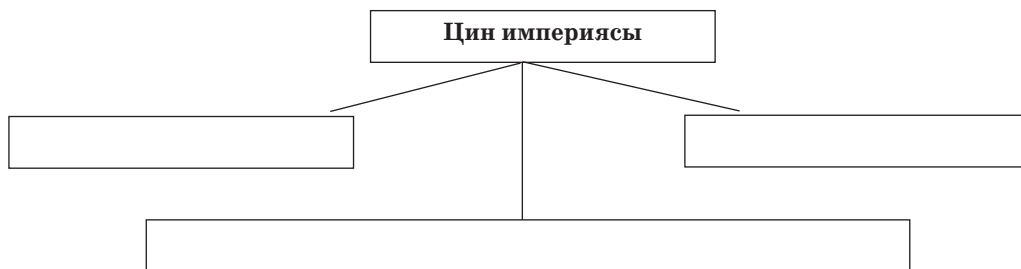
2-тапсырма. Сөйлемдерді толықтырып, қажетті сөздерді пайдалана отырып, тарихи диктант жазыңдар.

Шаруалар көтерілісі _____ болды, _____ басқарды, _____ аяқталды. Одан кейін _____ аттанды. Пекин _____ билік _____ көшеді _____ солтүстік шекарасын _____ әскери шептің қолбасшысы _____ көмек сұрайды _____ маньчжур _____ Ли Цзычэнді _____ өзінің билігін орнатпақ болды.

3-тапсырма. Цин империясының басқыншылық соғыстарының мақсатын, себептерін, нәтижелерін ашып жазыңдар.

Қай елдерге?	Себебі	Мақсаты	Нәтижесі

4-тапсырма. Басқару құрылысын ашып жазыңдар.

5-тапсырма. Цин империясының саяси, әлеуметтік жағдайына сипаттама беріңдер.

6-тапсырма. Қытай өкімшілік жағынан қанша провинцияға бөлінді?

7-тапсырма. Оны кімдер басқарды?

8-тапсырма. Шэньшилер деген кімдер?

9-тапсырма. Неше сословиеге бөлінгенін көрсетіңдер және оларға кімдер жатады?

IV	→	_____
----	---	-------

III	→	_____
-----	---	-------

II	→	_____
----	---	-------

I	→	_____
---	---	-------

XVIII ғасырдағы Қытай экономикасының дамуын неден көреміз?	→	1. _____
		2. _____
		3. _____

10-тапсырма. Ірі сауда орталықтары болған қалалардың атын атаңдар.

11-тапсырма. Цин империясының жүргізген басқыншылық соғыстары. Хронологиялық кестені толтырыңдар.

Қай жылы?	Қай елдерде?	Қандай зардап әкелді?

12-тапсырма. Қазақ-қытай сауда қатынастарында қандай тауарлар айырбасталды?

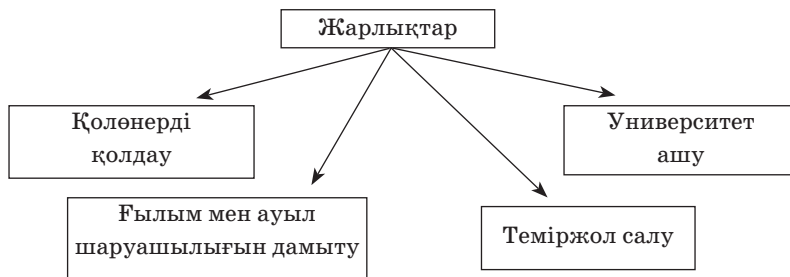
Қазақтар	Қытайлықтар
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.

13-тапсырма. Қазақтардың Қытаймен байланыс жасауы қай кезеңге жатады?

14-тапсырма. Сызбада айтылғандарға “иә” не “жоқ” деп жауап беріңдер.

	Иә	Жоқ
Қытай халқының басына түскен үлкен ауыртпалық 1628—1644 жылдары шаруалар көтерілісіне әкелді		
Көтерілісті феодалдар табынан шыққан Ли Цзычэн бастады		
Абахайдың тұсында маньчжур мемлекеті дағдарысқа ұшырады		
Қытайды басып алуға аттанған маньчжур әскерінің саны 200 мыңға жетті		
Императордың атын дауыстап айтуға, қағазға жазуға тыйым салынған жоқ		
Қарапайым қызметшілерді, үй малайларын, т.б. шэньшилер деп атады		
XVIII ғасырдың ортасында Цин императорының меншігінде жалпы көлемі 13 мың цин, 70 жер қожалығы болды		
Цин империясы Цин Цяньлун император тұсында біршама гүлденіп дамыды		
XVIII ғасырда қазақ-қытай сауда қатынастары екі ел үшін өте тиімсіз болды		

15-тапсырма. Реформа “100 күн”

16-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. XVII ғасырда шаруалар басына қандай ауыртпалықтар түсті?

- а) жер иеліктерінен айырылды;
- ә) салық көлемі өсті, тұрмыс деңгейі нашарлады;
- б) саудаға қажетті өнім өндіре бастады;
- в) ауруға шалдықты;
- г) тұрмысы жақсарды.

2. Осы жағдайларға байланысты шаруалар көтерілісі қай жылы болды?

- а) 1628—1644 жж.;
- ә) 1628—1645 жж.;
- б) 1629—1644 жж.;
- в) 1630—1645 жж.;
- г) 1646—1648 жж.

3. Көтерілісті кім басқарды?

- а) У Саньгуй;
- ә) Ли Цзычэн;
- б) Цяньлун;
- в) Ши Хуанди;
- г) Ляо Цзу.

4. “Цин” сөзі қытай тілінен аударғанда қандай мағына береді?

- а) тәуелсіз;
- ә) абыройлы;
- б) таза;
- в) шын;
- г) еркіндік.

5. “Шэньшилер” деп кімдерді атады?

- а) қарапайым қызметшілерді;
- ә) үй малайларын;
- б) ғылыми дәрежесі бар оқымыстыларды;
- в) құлдарды;
- г) ақсүйектерді.

6. 1 цин неше гектарға тең?

- а) 1 цин — 5 га;
- б) 1 цин — 6 га;
- в) 1 цин — 10 га;
- г) 1 цин — 7 га.

7. Цин билеушілерінің алғашқы басқыншылық жорығы қай елге бағытталды?

- а) Моңғолия;
- б) Үндіқытай;
- в) Вьетнам;
- г) ҚХР.

8. Қытайдың Қазақстанмен сыртқы саясаты қашан басталды?

- а) XVIII ғ. 50—60 жж.;
- б) XVII ғ. 60—70 жж.;
- в) XVIII ғ. 20—30 жж.;
- г) XVIII ғ. 40—50 жж.

9. Шанхайда XVIII ғасырда мақта мата жасаушы тоқымашылардың саны қаншаға жетті?

- а) 300 мың;
- б) 250 мың;
- в) 400 мың;
- г) 500 мың.

10. Цяньлун император қай жылдары өмір сүрді?

- а) 1736—1896 жж.;
- б) 1636—1796 жж.;
- в) 1732—1890 жж.;
- г) 1735—1793 жж.

11. Қытайда XVII ғасырдың 30—40-жылдары билік еткен әулет:

- а) Мин;
- б) Цинь;
- в) Хан;
- г) Жуан.

12. 1628—1644 жылдары Қытайдағы шаруалар көтерілісінің басшысы:

- а) Ли Цзычэн;
- б) Нұрхақи;
- в) Абахай;
- г) У Саньгуй.

13. Маньчжур мемлекетінің негізін қалаған билеуші:

- а) Ли Цзычэн;
- б) Нұрхақи;
- в) Абахай;
- г) У Саньгуй.

14. Цин империясы қай жылы құрылды?

- а) 1645 ж.;
- б) 1647 ж.;
- в) 1644 ж.;
- г) 1648 ж.

15. XVII ғасырдан XX ғасырдың басына дейін Моңғолияны қол астында ұстаған императорлық әулетті атаңдар.

- а) Корея;
- б) Орыс;
- в) Жапон;
- г) Тибет.

16. Цин империясы тұсында мемлекет әкімшілік жағынан қанша провинцияға бөлінді?

- а) 15;
- б) 17;
- в) 18;
- г) 19.

17. Цин билеушілері өздерінің басқыншылығын қай елге бағыттады?

- а) Қазақ хандығына;
- б) Кореяға;
- в) Моңғолияға;
- г) Бирмаға.

20. Цин мемлекеті Шығыс Түркістанды қай жылы бағындырды?

- а) 1759 ж.;
- б) 1795 ж.;
- в) 1725 ж.;
- г) 1758 ж.

21. Синьцзян сөзінің мағынасы:

- а) “Жаңа мемлекет”;
- б) “Жаңа шекаралық аймақ”;
- в) “Жаңа облыс”;
- г) “Жаңа халық”.
- в) “Жаңа Түркістан”;

22. Цин империясы алғашқы делегациясын Қазақ хандығына қашан аттандырды?

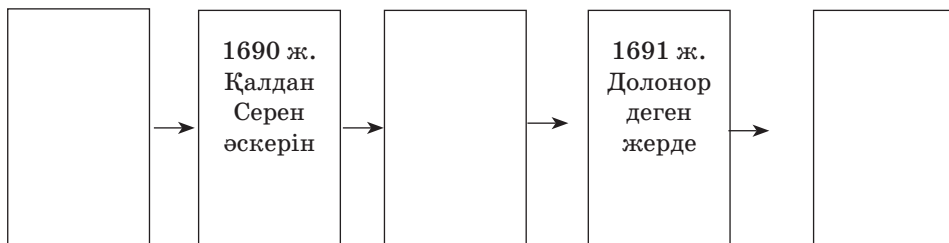
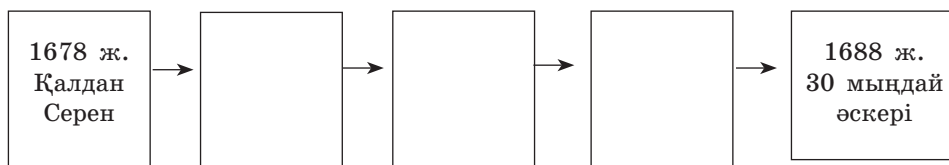
- а) 1759 ж.;
- б) 1795 ж.;
- в) 1755 ж.;
- г) 1758 ж.

§ 9. ЖОҢҒАР ХАНДЫҒЫ

1-тапсырма. Жоңғар хандығының құрылуы бойынша кестені толтырыңдар.

Сұрақтар	Жауаптар
Аумағы	
Алғашқы ханы	
Өмір сүрген жылдары	
Қандай дін ұстанды	
Негізгі шаруашылығы	
Ең жоғарғы билеушісі	
Қандай таптардан тұрды?	
Әкімшілік бірлік қалай аталды?	
Ойраттар неше рудан тұрды?	
Қонтайшы деген кімдер?	
Батыр қонтайшыдан кейін таққа кім отырды?	
Ол қандай саясат жүргізді?	

2-тапсырма. Жоңғарлардың жүргізген басқыншылық соғыстарын сызбаның ішіне түсіріңдер.

3-тапсырма. Батыр қонтайшы мен Қалдан Серен арасындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды жазыңдар.

	Ұқсастықтары	Айырмашылықтары
Батыр қонтайшы		
Қалдан Серен		

4-тапсырма. Хронологиялық кестені толтырыңдар.

Жылы	Болған оқиғалар
1643 ж.	
	Қытайда маньчжурлар билігі орнады
1691 ж.	
1635 ж.	
	Қалдан Серен таққа отырды
1678 ж.	
	Қалдан Халхаға шабуыл жасайды
1690 ж.	
	Халха ақсүйектері Цин империясының құрамына кіруге ант берді
1729 ж.	
	Қалдан Серен мен циндіктер бейбіт келісімге қол қойды
1681—1684 ж.	
	Қалдан Серен қайтыс болды
	Дабашы хан тағына отырды
1754 ж.	
	Өмірсана жеңіліс тауып, Абылай ханға қашып кетеді
1758 ж.	

5-тапсырма. Жоңғарлар туралы мәліметтер беру кезінде бос орындарды қосымша мәліметтерді пайдалана отырып толтырыңдар.

XIX ғасырда қытай тарихшысы Вей Юанның мәліметі бойынша, жоңғарлардың _____ қырылған,

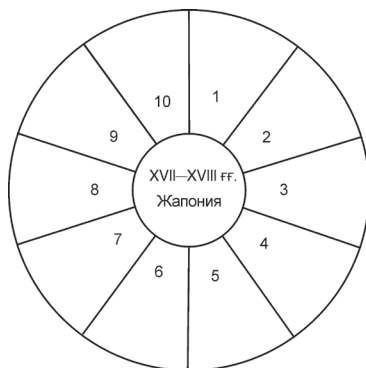
_____ өлген, _____ Ресейге қоныс аударған.

6-тапсырма. Төмендегі жауаптармен келіскен жағдайда (+) оң, келіспеген жағдайда (-) теріс таңбасын қой.

1. Чахар хандығын маньчжурлар қай жылы басып алды?
 2. Оңтүстік Моңғолия Цин империясының құрамына енді.
 3. Жоңғар хандығының негізі қаланды.
 4. Жоңғар хандығының өмір сүрген жылдары.
 5. Қалдан Қашқарды қай жылы басып алды?
 6. Қалдан 30 мың атты әскерімен Халха хандығына жорық бастаған жыл.
 7. Цин империясы Іле өзені маңына әскерін шоғырландырды.
 8. Циндіктер Қалдан Сереннің ұсынысын қай жылы қабыл алды?
 9. Қалданның немере бауыры Дабашының хан тағына отырған жылы.
 10. Қытайға қашып кеткен Әмірсананың Дабашы әскерінен жеңілген жылы.
 11. Жоңғар хандығы тарих сахнасынан жойылған жыл.
 12. Жоңғар ханы Қалдан Сереннің қаза болған жылы.
1. 1643 ж. ()	7. 1729 ж. ()
2. 1635 ж. ()	8. 1735 ж. ()
3. 1644 ж. ()	9. 1752 ж. ()
4. 1635—1758 жж. ()	10. 1754 ж. ()
5. 1668 ж. ()	11. 1755 ж. ()
6. 1688 ж. ()	12. 1745 ж. ()

§ 10. ЖАПОНИЯ

1-тапсырма. XVII ғасырдағы Жапонияның саяси-әлеуметтік жағдайын төмендегі кестеге сағат тілі бойынша толтырыңдар.

2-тапсырма. Төмендегі сұрақтарға жауап беріңдер.

Елдегі ең бай феодалдық әулет	
Барлық билік кімдердің қолында болды?	
Сегун сөзі нені білдірді?	
XVII ғ. Жапониядағы ең ірі қалалар	
Елдің астанасы	
Жапонияда ең бай феодалдарды қалай атайды?	
XVII ғ. Эдо, Киото, Осака қалаларындағы тұрғындар саны	

3-тапсырма. Мына сөздерге анықтама беріңдер.

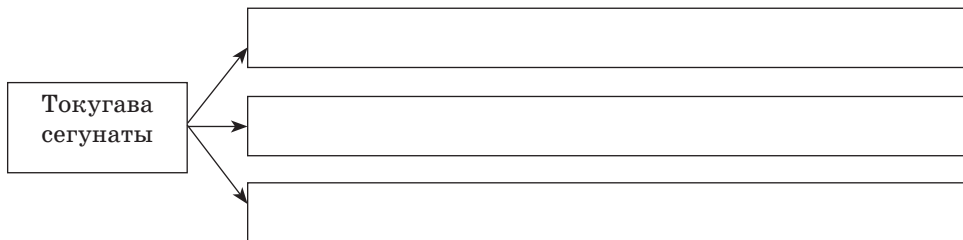
Сегунат — _____

Си — _____, но — _____,

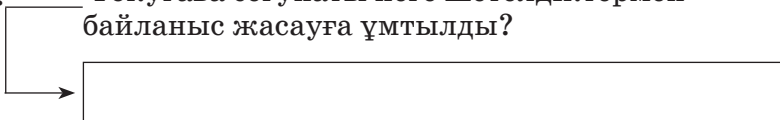
ко — _____, се — _____

дайме — _____, кугэ — _____

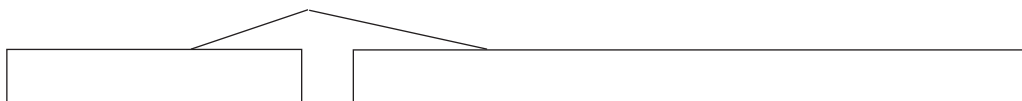
4-тапсырма. Токугава сегунаты саясаты кезіндегі жапон қоғамы қандай таптарға бөлінді? Кестені толтырыңдар.

5-тапсырма. Токугава сегунаты неге шетелдіктермен байланыс жасауға ұмтылды?

6-тапсырма. “Жабық есік” саясаты не үшін қажет болды?

7-тапсырма. Жапониядағы діндер қандай қызмет атқарады?

буддизм	→	<input type="text"/>
конфуцийлік	→	<input type="text"/>
христиан	→	<input type="text"/>
синтоизм	→	<input type="text"/>

8-тапсырма. Бос орынға тиісті сөз жазып тарихи диктант жазыңдар.

Ең алғаш сегундық жүйені — 1192 ж. енгізді. Алғашқы сегунатты мен ақсүйектер әулеті (1192—.....) басқарса, екіншісін — (.....—1572), үшіншісін — (1603—1867) басқарды.

9-тапсырма. Жапонияда білімнің қай саласына ерекше көңіл бөлінеді.

10-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. Жабық есік саясатын ұстаған елдер:

- а) Қытай, Жапония, Вьетнам;
- ә) Қытай, Корея, Иран;
- б) Жапония, Корея, Моңғолия;
- в) Моңғолия, Үндістан, Корея;
- г) Қытай, Жапония, Корея.

2. Жапонияда Токугава сегунаты қай жылы құрылды?

- а) 1603 ж.; в) 1503 ж.;
- ә) 1703 ж.; г) 1403 ж.
- б) 1803 ж.;

3. Жапонияда кең тараған дін:

- а) буддизм; в) синтоизм;
- ә) христиан; г) ислам.
- б) конфуцийшілдік;

4. Токугава сегунатының негізін қалаған:

- а) Иэясу; в) Гуансюй;
- ә) Иэмицу; г) Ли Сын Ман.
- б) Муцухито;

§ 11. ИРАН

1-тапсырма. XVII ғасырда Ирандағы Сефевид мемлекетін картадан көрсетіңдер. Ол қандай ел болды?

2-тапсырма. Ирандықтар айналысқан кәсіп түрін атап, кестені толтырыңдар.

Мал шаруашылығы	Егіншілік	Қолөнер

3-деңгейлік тапсырма: А-тобы. Бос орынға тиісті сөз қойып, тарихи диктант жазыңдар.

XVII ғасырда Иран Сефевидтер әулеті билеген.....ел болды. Бұл уақытта мемлекетінің құрамына Иран

басқа, XVI—XVII ғғ. жаулап алынған Кавказдың бір бөлігі, Ауғанстанның Фаррах жәнеқосқандағы батыс жағы және бүкіл түгел кірді.

4-деңгейлік тапсырма: Б-тобы. Төмендегі термин сөздерге анықтама беріңдер.

Дивани — _____

Хассе — _____

Райяттар — _____

5-деңгейлік тапсырма: В-тобы. Төмендегі оқиғаларды жылдарымен сәйкестендіріңдер.

Мир Махмұд басқарған әскер Иранға шабуыл жасады

1736—1739 жж.

Нәдір ауғандары Иран жерінен түгел қуып шықты

1722 ж.

Нәдір феодал ақсүйектер мен дінбасыларының құрылтайын шақыртты

1729 ж.

Нәдір шах Үндістанға жорық жасады

1736 ж.

6-тапсырма. Иранда Каджар әулетінің билікке келуіне байланысты мемлекеттің құрылымын жазыңдар.

Ирандағы Каджар әулеті

Астанасы

Әкімшілігі

Биліктері

7-тапсырма. Ирандағы мұсылман дінінің ықпалы қандай болды?

Негізгі атқаратын қызметі	Қандай артықшылықтарға ие болды?

8-тапсырма. Мына оқиғалар тұсына болған жылын жазыңдар.

1. Иранға қай жылы шабуыл жасады? _____

2. Исфаханды қай жылы басып алды? _____

3. Мир Махмұд Иран шахы болып қай жылы жарияланды? _____

4. Иран халқы ауғанмен қай ғасырда күресті? _____

5. Нәдір ауғандарды Иран жерінен қай жылы қуып шықты? _____

6. Нәдір Иран әскерін бастап түріктерге қарсы қай жылдары күресті? _____

9-тапсырма. Төмендегі даталар қандай оқиғалармен байланысты?

1. 1587—1629 жж. — _____.

4. 1722 ж. — _____.

2. 1694—1772 жж. — _____.

5. 1729 ж. — _____.

3. 1722 ж. 22 қазанда — _____.

6. 1730—1735 жж. — _____.

10-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. Сефевид мемлекетінің дағдарысқа ұшырауына не себеп болды?

а) феодалдық қанаудың күшеюі мен халықтың ауыр тұрмысы;

ә) үздіксіз соғыс пен отаршылдық;

б) ішкі саясатта өз билігін күшейте алмады;

в) үздіксіз соғыс пен халықтың ауыр тұрмысы;

г) феодалдық қанаудың күшеюі, отаршылдық.

2. Сефевид мемлекетінің ыдырауына не себеп болды?

а) Түріктердің афшар тайпасы;

ә) Қандағар жерін мекендеген ауған тайпасы;

б) Парсы жорығы;

в) ішкі қайшылықтар;

г) Нәдір басқыншылығы.

3. Махмұд басқарған әскер Иранға қай жылы шабуыл жасады?

а) 1722 ж.;

в) 1767 ж.;

ә) 1827 ж.;

г) 1821 ж.

б) 1765 ж.;

4. Ирандағы орыс саудасын жандандыру үшін атақты Парсы жорығын кім жасады?

- а) I Петр;
- ә) II Иван;
- б) Василий Шуйский;
- в) II Петр;
- г) I Иван.

5. XVIII ғасырдың басында Иран халқы кімдерге қарсы белсенді күрес жүргізді?

- а) Түрік басқыншыларына;
- ә) Үндістанға;
- б) Ауған басқыншыларына;
- в) Француз әскеріне;
- г) Осман империясына.

6. Нәдір шах ауғандарды Иран жерінен қай жылы қуып шықты?

- а) 1729 ж.;
- ә) 1732 ж.;
- б) 1728 ж.;
- в) 1722 ж.;
- г) 1736 ж.

7. Нәдір 1736 жылы кімдердің құрылтайын шақыртты?

- а) шаруалар мен қолөнершілердің;
- ә) ақсүйектер мен дінбасылардың;
- б) шах мұрагерлерінің;
- в) ақсүйектер мен шах мұрагерлерінің;
- г) шаруалар мен дінбасыларының.

8. Нәдір шах қандай мақсатпен тонаушылық соғыстар жүргізді?

- а) жерін кеңейту үшін;
- ә) қазынаны толтыру үшін;
- б) беделін өсіру үшін;
- в) өз билігін күшейту үшін;
- г) көрші мемлекеттерді бағындыру үшін.

9. Нәдір шах Орта Азияға, Дағыстан жеріне шабуыл жасап, Қос-өзенді басып алып, қай елге жол ашқан еді?

- а) Ауғанстанға;
- ә) Түркияға;
- б) орыс еліне;
- в) Француздарға;
- г) Османдарға.

10. 1747 жылы Нәдір шахты кімдер өлтірді?

- а) шаруалар мен кедейлер;
- ә) Тегерандағы сатқындар;

4-тапсырма. Хронологиялық кестені толтырыңдар.

Жылы	Болған оқиғалар
1739 ж.	
	Мұхаммед Әли Мысырды шабуылдаған ағылшындарды жеңіп, ел арасында беделін нығайтты.
	Түріктер Мысырдан қуылды.
1827 ж.	
	Мысыр қарулы күштері Грекияға келіп, көптеген қалаларды басып алды

5-тапсырма. Бос орынды толтырып, әңгіме құрыңдар.

Әлеуметтік құрылысы жағынан _____

_____ -феодалдық _____

_____, шейхтер басқаратын болып _____ алым-салық төлеп тұратын.

6-тапсырма. Сөзжұмбақтың шешімін тауып, толтырыңдар.

1. Араб елдерінде сұлтанның атынан билік жүргізетін кім?

2. Қызметшілерге жалақы орнына не бөлініп берілген?

3. Медреселер иеленетін жерлер қалай аталды?

4. Патшаның қолында шоғырланған әскер, қаржы, алым-салық жүйелері кімдердің қарамағында болды?

5. Шығыс бұйымдары бұрын қай жерде тез өтетін?

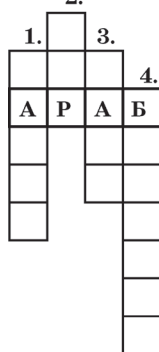
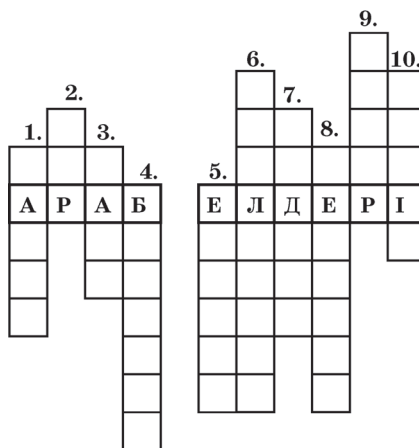
6. Ел билеушісін кім тағайындайтын?

7. XVIII соңында Иранда қай әулеттің билігі орнады?

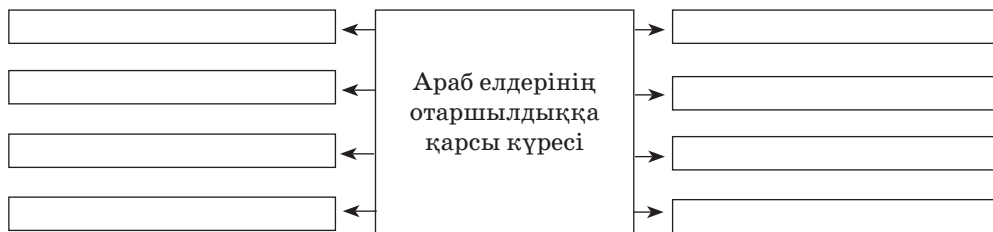
8. Иран астанасы.

9. Түрік-Осман империясындағы Араб елдерінің ішіндегі ең маңызды қала.

10. XVIII ғасырдың соңында қай империяда саяси-экономикалық дағдарыс болды?

7-тапсырма. XVII — XVIII ғасырларда Араб елдерінің қай жерінде отаршылдыққа қарсы көтеріліс болғанын жазыңдар.

8-тапсырма. Хабаш патшалығы жайында не білесіңдер?

9-тапсырма. Төмендегі даталар қандай оқиғамен байланысты?

- 1830 ж. _____ .
- 1834 ж. _____ .
- 1835 ж. _____ .
- 1844 ж. _____ .
- 1845 ж. _____ .
- 1847 ж. _____ .
- 1849 ж. _____ .
- 1851 ж. _____ .
- 1854 — 1857 жж. _____ .

10-тапсырма. Османдарға қараған араб жерінде қандай әкімшілік бөліктер құрылды?

11-тапсырма. Төмендегі кестелерді толтырыңдар.

Кезеңі	Мысырдағы ішкі жағдай	Сыртқы жағдай

11. Мысырда кітап баспасы ашылды:

- а) 1826 ж.; в) 1793 ж.;
- ә) 1822 ж.; г) 1824 ж.
- б) 1802 ж.;

12. Мұхамед Әли Араб түбегіндегі уаххабшылдармен 8 жыл бойы соғысып, өзіне қаратқан ел:

- а) Үндістан; в) Англия;
- ә) Арабия; г) Сирия.
- б) Франция;

13. Иран жеріндегі пашалықтар:

- а) Бағдат және Мосұл;
- ә) Мысыр және Триполи;
- б) Тунис және Алжир;
- в) Палестина және Ливан;
- г) Сирия және Ирак.

14. Көшпенді бәдеуилердің ру тайпа көсемдері:

- а) шейхтер; в) ақсүйектер;
- ә) хандар; г) шаруалар.
- б) билер;

§ 13. АЗИЯ ЖӘНЕ АФРИКА ЕЛДЕРІН ОТАРЛАУ

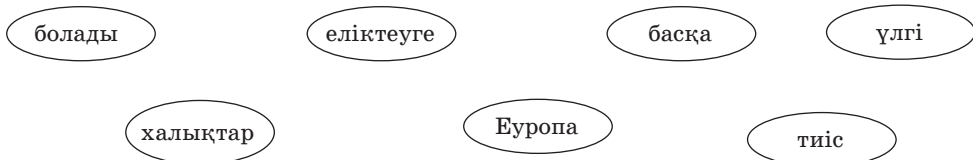
1-тапсырма. Еуропалық отаршылдықтың құрбандары.

XVI—XVIII ғғ.

→	_____
→	_____
→	_____

2-тапсырма. Еуропа, Азия және Африка елдерін Атлант мұхиты арқылы өтетін меридиан бойынша бөліске салғанын кескін картаға түсіріңдер.

3-тапсырма. Мына сөздерден “Еуропаға табыну” ұғымын қалыптастырып, сөйлем құраңдар.

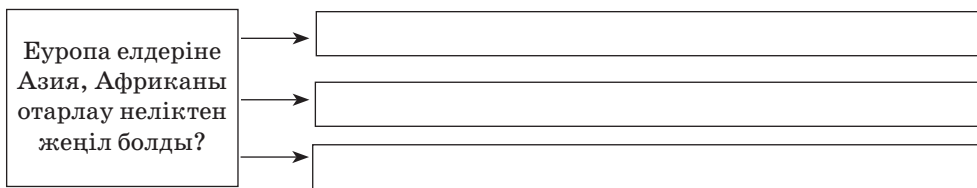

4-тапсырма. Кестені толтырыңдар.

№	Елдер	Иеліктері	Өзгерістер
1			
2			
3			
4			

5-тапсырма. Үнді компаниясындағы ерекше құрылымды атаңдар.

6-тапсырма. Сызбаны толтырыңдар.

7-тапсырма. Ұлы державалардың отарлық иеліктері.

Отарлық держава	Отарлық иелік	Отарлық саясат ерекшеліктері

8-тапсырма. Англия мен Голландияның ашық күреске шығу себептері, салдарын алып жазыңдар.

	Голландия	Англия
Мемлекеттер		
Қай елдер		
Нәтижесі		

9-тапсырма. Жаңа ұғымдар мен терминдерге анықтама беріңдер.

Фактория — _____.

Экспансия — _____.

Отарлық империя — _____.

Метрополия — _____.

10-тапсырма. Шығыс мемлекеттерінің артта қалуының басты себептері қандай?

Экономикалық

Саяси

Мәдени

§ 14. XVII — XVIII ҒАСЫРЛАРДАҒЫ МӘДЕНИЕТ ПЕН ҒЫЛЫМ

1-тапсырма. Әлем тарихында XVIII ғасыр қандай жүзжылдық деп аталды? Себебін ашып, нақтылаңдар.

2-тапсырма. XVII — XVIII ғасырлардағы мәдениет пен ғылым саласында қандай күрделі өзгерістер болды?

1. _____

2. _____

3. _____

3-тапсырма. Сөйлемді толықтырып, тарихи диктант жазыңдар.

Ағылшын философы Джон _____ пікірі бойынша барлық _____ тәжірибеден жинақталады, оның негізінде _____ тәртіпке _____.

4-тапсырма. Француз ойшылдарын атаңдар, олардың еңбегіне баға беріп салыстырыңдар.

↓	↓	↓	↓

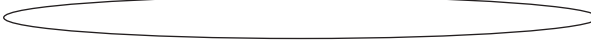
5-тапсырма. XVII—XVIII ғғ. мәдениет пен ғылым қайраткерлерін атап, жазыңдар.

	Аты-жөні
Ағылшын философы	
Француз ойшылдары	
Механик, физик, астроном	
Ағылшын ғалымы	
Неміс ғалымы және философы	
Ағылшын философы, мемлекеттік қайраткер	
Ұлы француз математигі	
Ұлы неміс астрономы	

6-тапсырма. Жылдарға сай суретшілердің аты-жөнін дөңгелек сызық ішіне толық жазыңдар.

(1684—1721 жж.) →

(1703—1770 жж.) →

(1732—1806 жж.) →

(1699—1779 жж.) →

(1697—1764 жж.) →

7-тапсырма. Төмендегі кестеге ғалымдардың ғылыми жаңалықтарының мәні неде екенін ашып жазыңдар.

Кезеңі	Қайраткерлер	Қай салада?	Қандай жаңалықтар?

II бөлім. XIX ҒАСЫР МЕН XX ҒАСЫР БАСЫНДАҒЫ ДҮНИЕЖҮЗІ

§ 15. XIX ҒАСЫРДЫҢ БІРІНШІ ЖАРТЫСЫНДАҒЫ АНГЛИЯ

1-тапсырма. XIX ғасырда Англияның әлеуметтік экономикалық дамуында өнеркәсіптік төңкерісті аяқтап, дүниежүзілік шойын қорытуды 50% -ға, таскөмір өндіруді 46% -ға жеткізді. Сөйтіп, Англия дүниежүзілік шеберханаға айналды.

1. “Дүниежүзілік шеберхана” атауына анықтама беріңдер.

2. Англия неліктен өнеркәсіп пен саудада бірінші болып жетістікке жетті?

2-тапсырма. 1850 жылы Англия басқа елдерге 1 млн фунт стерлингке мәшине шығарды, ал 1870 жылы бұл 5 млн-ға көбейді.

1. Мәшине шығарудағы мұндай жетістікті қалай түсіндіресіңдер?

2. Мәшине шығарушы елдер үшін оның салдары қандай болмақ?

3. Англия “дүниежүзілік шеберханаға” айналуына байланысты, отаршылдық иеліктерді ұлғайтуға не үшін ұмтылды? _____

4. Одан ағылшын фабриканттары мен ірі саудагерлері қандай пайда табуға тырысты? _____

3-тапсырма. Төмендегі кестені толтырыңдар.

Салыстыру сұрақтары	Бұрынғы отарлар	Көшіп келген отарлар
Қандай тұрғындардан құралды?		
Басқару қалай ұйымдастырылды?		
Шаруашылық қалай өркендеді?		

4-тапсырма. XIX ғасырдың ортасында Англия қандай капиталистік елдер арасында дамыған мемлекетке айналды және кең демократиялық билікке ие болды?

5-тапсырма. Либералдар және консерваторлар партияларына сипаттама беріңдер.

Салыстыру сұрағы	Либералдар	Консерваторлар
Кімдердің мүддесін қорғады?		
Қандай ішкі саясат жүргізді?		
Қандай сыртқы саясат жүргізді?		
Партиялардың негізгі мақсаттары қандай еді?		

6-тапсырма. Төмендегі термин сөздерге анықтама жазыңдар және сурет бойынша әңгімелеңдер.

- Чартизм — _____.
- Тред-юнион — _____.

Чартистер хартияны парламентке апара жатыр

7-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. Англия неліктен бірінші болып өнеркәсіп пен саудада жетістікке жетті?

- а) экономика нашарлады;
- ә) капитализм дамыды;
- б) салық жиналды;
- в) теңіз жолдары дамыды;
- г) халықаралық қатынасқа түсті.

2. Қай қала дүниежүзілік сауда орталығына айналды?

- а) Токио;
- ә) Лондон;
- б) Нью-Йорк;
- в) Мадрид;
- г) Рим.

3. Англия қай жылы басқа елдерге 1 млн фунт стерлингке мәшине шығарды?

- а) 1830 ж.;
- ә) 1840 ж.;
- б) 1850 ж.;
- в) 1828 ж.;
- г) 1851 ж.

4. 1870 жылы мәшине шығару неше млн-ға көбейді?

- а) 2,5 млн;
- ә) 5 млн;
- б) 6 млн;
- в) 3 млн;
- г) 4 млн.

5. Қай ел “дүниежүзілік шеберханаға” айналды?

- а) Англия;
- ә) Германия;
- б) Франция;
- в) АҚШ;
- г) Италия.

6. Қай жылы парламент реформасы қабылданды?

- а) 1867 ж.;
- ә) 1868 ж.;
- б) 1968 ж.;
- в) 1967 ж.;
- г) 1850 ж.

7. 1884 жылы нешінші реформа қабылданды?

- а) III;
- ә) II;
- б) IV;
- в) V;
- г) VI.

8. 1866 жылы парламенттік реформаның нұсқасын кім ұсынды?

- а) Бенжамин Дизраэли;
- ә) Бенжамин Рохас;
- б) Бенжамин Джирази;
- в) Бенжамин Франклин;
- г) Томас Мор.

9. Ең басты тірегі —

- а) кәсіпкерлер;
- ә) сайланушылар;
- б) фермерлер;
- в) шаруалар;
- г) жұмысшылар.

10. “Дүниежүзілік шеберхана” терминіне түсінік беріңдер:

- а) саяси дамыған әлеумет;
- ә) мемлекет ішінде — мемлекет;
- б) экономикалық дамыған мемлекет;
- в) әлеуметтік сала жағынан алда мемлекет;
- г) шеберханалар жиынтығы.

§ 16. XIX ҒАСЫРДЫҢ ОРТАСЫНДАҒЫ АНГЛИЯНЫҢ САЯСИ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰРЫЛЫСЫ

1-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. XIX ғасырдың ортасына бастап консервативтік партия атағын алған партия:

- а) Виги;
- б) Либералдық партия;
- в) тори партиясы;
- г) Фритредерлер.

2. Либералдардың 1868 жылы сайланған премьер-министрі кім?

- а) Бенжамин Дизраэли;
- б) Томас Мор;
- в) Дж. О'Коннер;
- г) В. Ловетт.

3. Чартистер кімнің саясатына қарсы шықты?

- а) корольдың;
- б) қала тұрғындары мен жұмысшылардың;
- в) буржуазия мен ақсүйектердің;
- г) үкіметтің.

4. Қай жылы үшінші парламент реформасы жүргізілді?

- а) 1896 ж.;
- б) 1888 ж.;
- в) 1910 ж.;
- г) 1726 ж.

5. XIX ғасырдың ортасында Англия экономикасының дамуына байланысты қалай аталды?

- а) “Әлем шеберханасы”;
- б) “Әлем қожайыны”;
- в) “Теңіз қожайыны”;
- г) “Дүниежүзілік банкир”.

6. Қауымдар палатасы кімдерден тұрды?

- а) шаруалар депутаттарынан;
- б) графтың және қала сайлаған депутаттарынан;
- в) тек ақсүйектер сайлаған депутаттарынан;
- г) ақсүйек — пэр өкілдерінен.

7. Дж. Харгривс не ойлап тапты?

- а) тоқыма фабрикасын;
- ә) паровоз;
- б) механикалық ұршық;
- в) қозғалатын шөлмек;
- г) осының барлығы.

8. 1825 жылы Стоктон мен Дарлингтон арасында жолаушылар пойызын кім жүргізді?

- а) Джордж Каннинг;
- ә) Р. Аркрайт;
- б) Дж. Стефенсон;
- в) Дж. Харгривс;
- г) Дж. Уатт.

9. Жұмысшылардың қол еңбегін жеңілдетіп жоғары еңбек өнімділігіне қол жеткізген фабрика иесі.

- а) Робер Пил;
- ә) Р. Аркрайт;
- б) Дж. Уатт;
- в) Р. Оуэн;
- г) Дж. Стефенсон.

10. “Британ империясы” термині қай оқиғадан кейін пайда болды?

- а) Англияның отар елі артқан соң;
- ә) Ағылшындар Бирманы иеленгенде;
- б) Виктория Үндістан императоры атанған соң;
- в) Англияда капитализм даму шегіне жеткенде;
- г) осының барлығы дұрыс.

§ 17. XIX ҒАСЫРДАҒЫ ФРАНЦИЯ

1-тапсырма. 1814 — 1815 жылдарда Францияда қандай оқиғалар болды?

1. _____

2. _____

3. _____

2-тапсырма. Францияның өнеркәсіптік дамуы неліктен тежелді?

3-тапсырма. 1830 жылғы Шілде революциясының себебін анықтаңдар және сипаттама жазыңдар.

Сұрақтар	Жауаптар
Себебі?	
Кімдер қолдады?	
Революцияның мақсаты не?	
Немен аяқталды?	
Кімдер жеңді?	
Өкімет басына кім келді?	
Шілде революциясынан кейін де неге монархия сақталып қалды?	

4-тапсырма. 1830 — 1840 жылдарда Франциядағы капиталистік қатынастардың күшейе түсу себептерін анықтаңдар.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

5-тапсырма. 1848 жылғы ақпан-маусым көтерілісіне сипаттама беріңдер және салыстырыңдар.

Франциядағы 1848 жылы болған революциялар

↓

Ақпан революциясы

↓

Маусым көтерілісі

1. Кімдер көтеріліске шықты, неліктен?

2. Жұмысшылар қандай әлеуметтік табыстарға қол жеткізді?

3. Көтерілісшілер неліктен жеңіліске ұшырады?

4. Кімдер жеңіске жетті?

5. Қандай маңызы болды?

6. Өкімет басына кім келді?

7. 1848 — 1852 жылдардағы таптық күрестерге баға беріңдер.

1. _____
2. _____
3. _____

§ 18—19. ГЕРМАНИЯ ЖӘНЕ ИТАЛИЯ

1-тапсырма. Италияның бірігуіндегі капитализмнің дамуын оқиғалармен сипаттаңдар және қорытынды жасаңдар.

1. 1850 — 1870 жылдары өнеркәсіпте жібек тоқу өнімдері 2 есеге, мақта мата 4 есеге, сауда айналымы 3 есеге, теміржолдың ұзындығы 15 есеге өсті.

2. Австриялық үкімет мануфактура қожаларына кішігірім бақылауды: жіптің жуандығы, шикізатты өңдеу тәсілдері мен дайын бұйымдарды өткізу жолдарын белгілеуді тапсырды.

3. Италияда кедендік шекаралар көп, одан өтетіндерден салық алып отырды. Мысалы, Пар Маденге дейін тауарларды жеткізу үшін 6 рет, ал По өзені арқылы 21 рет салық алу керек болды.

2-тапсырма. Италияның бірігуінің екі жолын сипаттай отырып, кестені толтырыңдар.

Салыстыру жоспары	“Төменнен” бірігу	“Жоғарыдан” бірігу
Қандай тәсілмен жүргізілді?		
Қандай таптардың жетекшілігімен өтеді?		
Бірігуден кейін қандай мемлекеттік құрылыс қалыптасты?		

3-тапсырма. Кавур және Гарибальдидің тарихта алатын орны туралы қысқаша хабарлама жазыңдар.

4-тапсырма. Мына жылдарда қандай елеулі тарихи оқиғалар болды?

- 1815—1848 жж. — _____.
- 1848 ж., наурыз — _____.
- 1849 ж., 30 сәуір — _____.
- 1849 ж., 2 шілде — _____.
- 1859 ж., сәуір — _____.
- 1860 ж. — _____.

5-тапсырма. Елдерді біріктіру үшін болған күресте Гарибальди бағыты дұрыс болды ма? Өз пікірлеріңді айтыңдар.

6-тапсырма. Кавурдың халық революциясына кедергі жасауына мысал келтіріңдер. Ол Италияның бірігуін қолдай отырып, неге халық қозғалысына кедергі жасауға тырысты?

7-тапсырма. XIX ғасырдың 50-жылдарының басында Италия 7 мемлекеттен құралған еді. Соларды атап, картадан көрсетіңдер.

8-тапсырма. Германияның XIX ғасырдың 50 — 60-жылдарындағы экономикалық даму ерекшеліктеріне мысал келтіріңдер.

1. _____

2. _____

9-тапсырма. Бос орынды толтырыңдар.

1931 жылы Джузеппе _____ азаттық үшін және _____ үшін күресетін _____ “_____” ұйымын құрды. Ол итальян _____ идеясының _____ айналған _____ күреске тартты.

10-тапсырма. Германия жоғарыдан төменге қарай бірігуде ауыл шаруашылығын капиталистік пруссиялық жолмен дамытты. Сол жолдың тиімділігі неде?

1. _____

2. _____

11-тапсырма. Германияның бірігуі салдарын анықтаңдар.

1. _____

2. _____

3. _____

§ 20. РЕСЕЙ

1-деңгейлік тапсырма: А-тобы. Әлеуметтік-экономикалық даму тұсында халықтың әлеуметтік құрамында қандай өзгерістер болды?

1. _____
2. _____
3. _____

2-деңгейлік тапсырма: Б-тобы. Ауыл шаруашылығындағы өндіргіш күштер дамуының тежелуін неден көруге болады? Сызбаны толтырыңдар.

1. 2. 3.
4. 5.

3-деңгейлік тапсырма: В-тобы. Ресей мен Батыс Еуропа елдеріндегі дағдарысқа тоқталып, оның салдарын жазыңдар.

Ресейде	Батыс Еуропада

4-тапсырма. 1861 жылғы реформаға қатысты мына терминдердің мағынасын жазыңдар.

Буржуазиялық реформа — _____.

Кесінді жер — _____.

Уақытша міндеткерлік — _____.

Құн төлеу — _____.

Феодалдық-басыбайлылық қалдықтар — _____.

5-тапсырма. XIX ғасырдың 60—70-жылдардағы реформаның мәнін жазыңдар. _____

6-тапсырма. Төмендегі кестені толтырыңдар.

Реформалардың атауы	
Олардың буржуазиялық сипаты неден көрінеді?	
Оларда қандай басыбайлылық қалдықтар сақталды?	

7-тапсырма. *Земство, земство басқармасы, қалалық дума, алқа билер, феодалдық монархия, буржуазиялық монархия* деген атауларды дәптерлеріңе жазып, олардың мәнін түсіндіріңдер және анықтамасын жазыңдар.

1. Шаруалар 1861 жылғы реформаға неліктен риза болмады? Оның себебін, өзгерістерін түсіндіріңдер.

1. _____

2. _____

3. _____

2. “19 ақпан Ережесі” бойынша жерді неше танапқа бөлді? Шаруалар үлесіне берілген жерді атап көрсетіңдер. _____

3. “Шаруалар реформасы” деген қандай реформа? Оның мазмұны қандай тұрғыда болды?

1. _____

2. _____

4. Басыбайлылықтың белгілерін көрсетіңдер.

1. _____

2. _____

5. Реформаның тиімді, тиімсіз жақтарын ашып жазыңдар.

Тиімді жақтары	Тиімсіз жақтары
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

8-тапсырма. XVIII ғасырлардағы ойшылдардың қандай утопиялық идеялары болғандығын ашып көрсетіңдер.

Ойшылдар	Еңбектері	Мақсаттары
1	2	3
1.		
2.		

1	2	3
3.		
4.		
5.		

9-тапсырма. Халықшылдар қозғалыстары және олардың мақсатын жазыңдар.

↓

→

Үйірмелері

10-тапсырма. Жұмысшылардың “Оңтүстік Ресей одағы” жарғысының үш негізгі мақсатын жазыңдар.

1. _____
2. _____
3. _____

11-тапсырма. Жұмысшылардың “Солтүстік одағының” бағдарламасы нені айқындайды?

1. _____
2. _____
3. _____

12-тапсырма. Неліктен мақсатына жете алмады?

1. _____
2. _____

13-тапсырма. Ресейде марксизмнің таралуы туралы материалдарды хрестоматия үзінділерімен толықтырыңдар. Мазмұнын әңгімелеңдер.

§ 21. АМЕРИКА ҚҰРАМА ШТАТТАРЫ

1-тапсырма. Әлеуметтік-экономикалық дамудың ерекшеліктері.

1. Әлемдік өнеркәсіп өндірісіндегі АҚШ-тың үлесі

→ 1820 ж.	<input type="text"/>
→ 1860 ж.	<input type="text"/>

АҚШ-тағы азаматтық соғыс жылдарының бастапқы кезеңінде өнеркәсіп өнімі 4-орынға шықты.

1860 жылғы АҚШ өнеркәсіп өндірісінің жедел дамуын немен түсіндіресіңдер? _____

2. XIX ғасырдың бірінші жартысында жол-көлік жүйесі де жылдам дамыды. 1860 жылы теміржолдың қашықтығы 45 мыңнан 100 мың шақырымға дейін жетті. Ол АҚШ-тың батысындағы “бос жерлер” есебінен дамыды. Мысал келтіріңдер.

2-тапсырма. “Ауыл шаруашылығындағы капитализм дамуының екі жолы” кестесін толтырыңдар.

1-жолы

2-жолы

<input type="text"/>	—	<input type="text"/>
----------------------	---	----------------------

3-тапсырма. XIX ғасырда АҚШ-та жұмысшы қозғалысы Батыс Еуропа елдеріне қарағанда неге баяу жүрді?

Американ жұмысшыларының таптық күрестегі қайшылықтарының үш себебін анықтаңдар.

1. _____
2. _____
3. _____

4-тапсырма. Картадан штаттардың аумақтарын, құл иеленушілігі аз аймақтарды, конфедерация аумақтарын табыңдар.

5-тапсырма. АҚШ-тағы азамат соғысы барысындағы Оңтүстік және Солтүстік күштердің арасалмағын кестеге толтырыңдар.

	Оңтүстік	Солтүстік
Тұрғындар		
Жалданған жұмысшылар		
Өнеркәсіп өндірісіндегі капитал		
Банктегі капитал		
Мақта мата фабрикалары		

6-тапсырма. Кестені толтырыңдар.

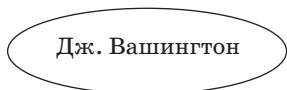
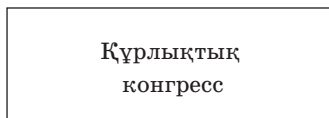
Президенттер	Кезеңі	Ұстанған саясаты
Джордж Вашингтон Авраам Линкольн Томас Джефферсон Джеймс Мэдисон Джон Адамс Бенжамин Франклин		

7-тапсырма. АҚШ-тағы азамат соғысының екі кезеңіне сипаттама беріңдер.

Салыстыру сұрақтары	Бірінші кезең (1861—1862 жж.)	Екінші кезең (1863—1865 жж.)
Солтүстіктегі буржуазияның мақсаты		
Оңтүстік көтерілісінің мақсаты		
Неге ынталы болды?		
Соғыс қимылдары		
Немен аяқталды?		
Нәтижелері		

8-тапсырма. Ойлан, тап. Әр фигурада жасырын тұрған сөз қай сұрақтың жауабына келеді. (Жауабын астына жазыңдар.)

Үлгі

1. АҚШ-тың тұңғыш президенті.
2. АҚШ-тағы орталық билікті атқарушы орган.
3. АҚШ-тың үшінші президенті.
4. Линкольннан кейінгі президент кім?
5. АҚШ-тың Конституциясының жобасын дайындауға қатысқан кім?

9-тапсырма. Кестені толтырыңдар.

Солтүстік Америкадағы тәуелсіздік үшін соғыстың азаматтық соғыстан айырмашылығы.

Салыстыру жоспары	АҚШ-тағы тәуелсіздік соғысы	АҚШ-тағы азамат соғысы
Соғыстың басталу себептері		
Соғыстың мақсаты, сипаты		
Қорғаушы күштер		
Нәтижелері мен маңызы		

10-тапсырма. Мына кестеге сұрақтарды өздерің құраңдар және толтырыңдар.

Салыстыру сұрақтары	Азамат соғысына дейін	Азамат соғысынан кейін
1.		
2.		
3.		
4.		

11-тапсырма. Дж. Вашингтон президент болған кездегі АҚШ-тың жағдайы. _____

12-тапсырма. АҚШ тарихындағы төмендегі оқиғаларды нұсқамамен сәйкестендіріңдер.

Тәуелсіздік Декларациясының қабылдануы 4 шілде, 1776 ж.

Тәуелсіздік үшін соғыстың басталуы 1787 ж.

Жаңа АҚШ Конституциясының қабылдануы 1775 ж.

АҚШ пен Англия арасындағы келісімшарттың жасалуы 1783 ж.

13-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауаптарын белгілеңдер.

1. Америкалық өнеркәсіптің қарқынды даму кезеңін белгілеңдер:
- а) XIX ғ. соңы мен XX ғ. басы;
 - ә) XVIII ғ. соңы мен XIX ғ. басы;
 - б) XVII ғ. соңы мен XVIII ғ. басы;
 - в) XVI ғ. соңы мен XIX ғ. басы;
 - г) XVII ғ. соңы мен XX ғ. басы.

2. 1866 жылдың шілдесінде Конгресс АҚШ Конституциясына неше түзетуді қабылдады?

- а) 12;
- ә) 13;
- б) 14;
- в) 11;
- г) 16.

3. 1868 жылы АҚШ-тың жаңа президенті болып кім сайланды?

- а) Эндрю Джонсон;
- ә) Улисс Грант;
- б) Томас Джефферсон;
- в) Авраам Линкольн;
- г) Джон Адамс.

4. XIX ғасырдың ортасында АҚШ-тағы саяси күрестің ең шиеленісті мәселесін белгілеңдер:

- а) жер мәселесі;
- ә) құлдық мәселесі;
- б) экономиканы дамыту;
- в) сауда қатынастарын дамыту;
- г) саяси мәселе.

5. 1865 жылы плантаторларға азаматтық құқықтары қайтарылған рақымшылық жөніндегі жарлықты шығарған президент кім?

- а) Эндрю Джонсон;
- ә) Джон Адамс;
- б) Авраам Линкольн;
- в) Томас Джефферсон;
- г) Улисс Грант.

6. 1820 жылдан бастап солтүстік штаттардан қанша негрлер отанына қайтарылды?

- а) 9 мың;
- ә) 10 мың;
- б) 11 мың;
- в) 14 мың;
- г) 19 мың.

7. 1821 жылы қандай мемлекет өзін-өзі билейтін дербес болды?

- а) Испания;
- ә) Мексика;
- б) Флорида;
- в) Германия;
- г) Италия.

8. Қай жылы АҚШ-тың аумағында 40 штат болды?

- а) 1860 ж.;
- ә) 1861 ж.;
- б) 1862 ж.;
- в) 1858 ж.;
- г) 1865 ж.

9. Ағылшынша “aboliton” сөзі қандай мағына береді?

- а) тудыру;
- ә) жаңару;
- б) жою;
- в) құру;
- г) билеу.

10. Азамат соғысында қай бағыттағы күштер басымдылық танытты?

- а) Оңтүстік;
- ә) Солтүстік;
- б) Орталық;
- в) Батыс;
- г) Шығыс.

§ 22. ЛАТЫН АМЕРИКАСЫ ЕЛДЕРІ

XX ғасырға дейін Испанияда аса көлемді отарлар болды. 300 жылдық билік кезінде олар Америкадан 6 млрд доллар тұратын алтын мен күміс тонады және басқа көп байлықтарды алып кетті. Отарларға көптеген өнеркәсіптік тауарлары (маталар, қару-жарақтар, аяқкиімдер және т.б.) шетелдерден әкелінді.

1-тапсырма. Испания отарларындағы мол байлыққа қарамастан, ол артта қалған ел болғанын, ал оның байлығының көп бөлігі Англия, Франция және Еуропа елдеріне өткенін қалай түсіндіруге болады?

2-тапсырма. Испаниядағы отаршылдық Латын Америкасы елдерінің саяси-экономикалық тұрғыдан дамуына кедергі жасады. Испанияда мәдениетті көтеруге, шетелдермен сауда жүргізуге, жүзім, жібек құртын өсіруге рұқсат етілмеді.

Бұл саясат отарлардағы тұрғындардың қай таптарының қарсылығын тудырды? _____

3-тапсырма. Латын Америкасындағы испан отарларының тәуелсіздік үшін соғысының салдарын анықтаңдар. _____

4-тапсырма. Мексикадағы көтеріліс көсемдері Идальго мен Морелос құлдықты жою, нәсілдік теңсіздікті, үнділер жерін қайтару (отаршылдар жаулап алған), көптеген салықты ауыстыру туралы жарлық шығарып, тәуелсіз ел деп жариялады.

Күрес қайраткерлерінің бұл жарлығы тұрғындардың қай таптары мен топтарының пайдасына шешілді? _____

5-тапсырма. Атлас картасынан:

1. Ұлт-азаттық көтерілістің ірі орталықтары мен аудандарын;
 2. Боливар, Сан-Мартин жетекшілігімен болған азаттық жорықтарын;
 3. Азаттық жолындағы көтеріліс нәтижесінде құрылған мемлекеттерді және олардың құрылу даталарын жазыңдар.
-
-

6-тапсырма. Латын Америкасындағы ұлт-азаттық буржуазиялық революцияның қорытындысын анықтап, кестені толтырыңдар.

Революцияның шешілген мәселелері	Революцияның шешілмеген мәселелері

§ 23. ҚЫТАЙ

1-тапсырма. Цин империясының саяси-әлеуметтік жағдайын сипаттауда төмендегі сұраққа жауап беріңдер.

1. XIX ғасырдың басында маньчжурлар билік еткен кезеңде Қытайда қандай қатынас үстемдік еткен?

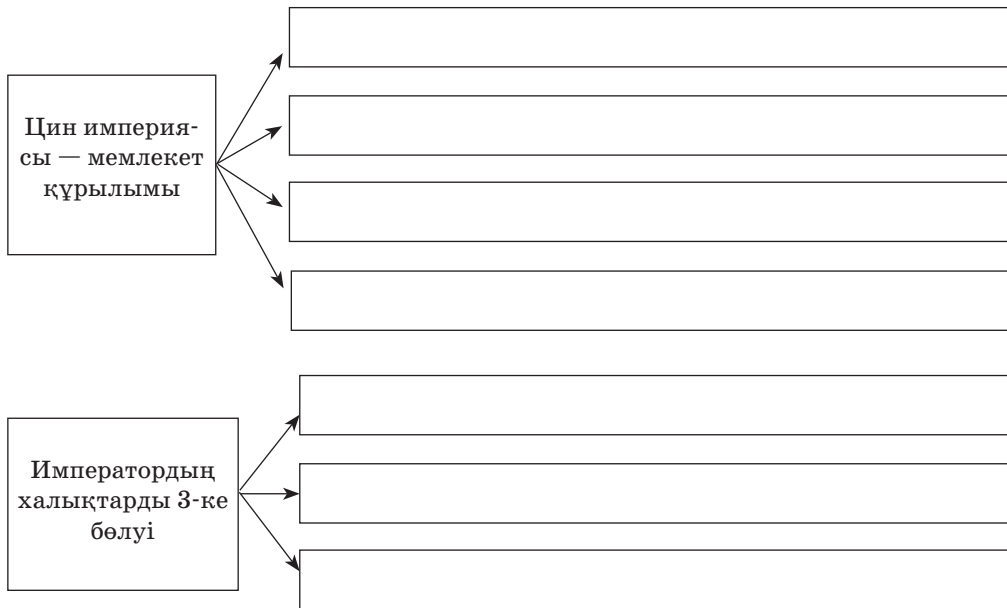
2-деңгейлік тапсырма: А-тобы. Ел өмірінде дамудың байқалмауын неден көруге болады?

↓ ↓ ↓ ↓

--	--	--	--

3-деңгейлік тапсырма: Б-тобы. Цин империясының құрамына қандай аумақтар кірді? Картадан көрсетіп, оны кескін картаға түсіріңдер және ауызша айтыңдар.

4-деңгейлік тапсырма: В-тобы. Мемлекеттік құрылымы мен қоғамдық-саяси басқару жүйесіне хабарлама жазыңдар.

5-тапсырма. XIX ғасырдың 40-жылдарына дейін Цин империясы дүниежүзі елдерінен дамуы жағынан неге артта қалды?

Себебін түсіндіріңдер.

1. _____
2. _____
3. _____

6-тапсырма. Ағылшын, француз, жапондардың Қытаймен жүргізген соғыстары. Кестені толтырыңдар және саяси хабарлама жасаңдар.

Дипломатиялық елшіліктер	Мезгілі	Нәтижесі
1	2	3
Ағылшындардың соғыс ашуына не себеп болды?		

1	2	3
Қытайдың ағылшындарға қарсы жүргізген әрекеті		
Ағылшын-Қытай соғысы		
Нанкин келісімшарты бойынша		
Ағылшын-француз әскерлерінің әрекеттері		
Тяньцзин келісімдеріне Қытайдан басқа қандай мемлекеттер қол қойды?		
Тайпиндер көтерілісінің жеңілу себептері		
Ағылшын-Қытай соғысы Франция-Қытай соғысы Жапония-Қытай соғысы		
“Өзін-өзі күшейту” саясатын кімдер жүргізді, нәтижесі қандай болды?		

7-тапсырма. XIX—XX ғасырлардағы Қытайдағы көтерілістер.

Көтерілістің аты	Басталған жылдары	Себептері	Мақсаты	Мәні және маңызы

8-тапсырма. XIX ғасырдың соңғы ширегіндегі Қытайдағы жағдай бойынша реформаның “жүз күні” деген не екенін түсіндіріңдер.

9-тапсырма. Ихэтуандар деген кімдер, олар кімдерге қарсы шықты?

Сунь Ятсеннің үш принципі

Принциптің атауы	Принциптің мазмұны	Принциптің мақсаты	Нәтижелері

10-тапсырма. 1911—1913 жылдардағы Синьхай революциясы. Синьхай революциясының мақсаты мен маңызын анықтаңдар және сипаттама беріңдер.

Салыстыру сұрақтары	Революциялық-демократиялық қозғалыс	Синьхай революциясы
Негізгі мақсат етті?		
Қандай әрекеттер жасады?		
Сунь Ятсен қандай принципке сүйенді?		
Революциялық оқиғалар барысы		
Нәтижелері		
Маңызы		

8-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. XIX ғасырдың соңғы жылдарындағы Қытайдағы революциялық-демократиялық қозғалыстың көсемі кім?

- а) Юань Шикай; в) Ли Дачжао;
- ә) Мао Цзэдун; г) Чан Кайши.
- б) Сунь Ятсен;

2. “Қытайды қайта өркендету қоғамы” қай жылы құрылды?

- а) 1894 ж.;
- б) 1901 ж.;
- в) 1889 ж.;
- г) 1903 ж.

3. Сунь Ятсеннің алдына қойған мақсаты қандай?

- а) Қытайды дағдарыстан шығару;
- б) монархиялық билікке қол жеткізу;
- в) коммунистік билікті сақтау;
- г) басқыншылық саясатты жалғастыру.

4. 1905 жылы Қытайдағы “Біріккен одақ” партиясын кімдер құрды?

- а) маньчжур үстемдігіне қарсы ұйымдар;
- б) “Ашық есік” саясатын жақтаушылар;
- в) қайта өркендеу қоғамын құрушылар;
- г) революционерлер.

§ 24. ЖАПОНИЯ

1-тапсырма. Сегунат билігі кезіндегі Жапония қоғамындағы терең дағдарыстарды ашып көрсету үшін оқулықты пайдалана отырып, Жапонияның экономикалық жағдайындағы өзгерістерді ашып көрсету арқылы сызбаны толтырыңдар.

ХІХ ғасырдағы Жапония экономикасындағы өзгерістер

Кемшіліктер	Жетістіктер

2-тапсырма. Еуропалықтардың Жапонияны “ашуы” туралы сызбаны толтырыңдар.

Қай жылы?	Еуропалықтар	Қандай саясат ұстанды?	Нәтижесі

3-тапсырма. 1837 жылы Жапонияның Осака қаласында болған ірі бас көтерулердің себебін айтыңдар.

1. Көтеріліс себептері: _____

_____.

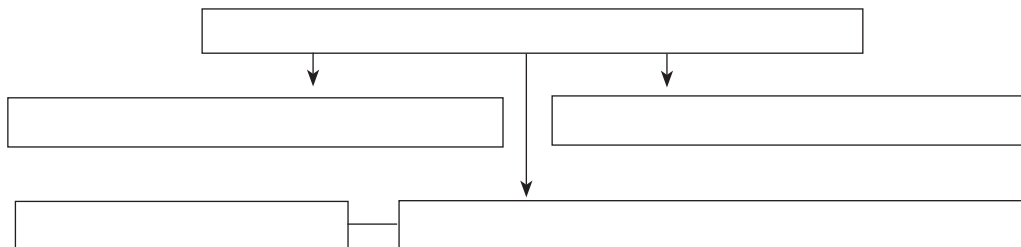
2. Көтерілістің мақсаты: _____

_____.

3. Нәтижесі: _____

_____.

4-тапсырма. Мэйдзи төңкерісі және жүргізілген реформаларды кестеге түсіріңдер.

5-тапсырма. Император билігі деп нені айтамыз?

6-тапсырма. Біртұтас ұлттың, мемлекеттің құрылуына жағдай туғызатын өзгерістерді жазыңдар.

7-тапсырма. Жапонияның білім саласындағы реформалары.

Р	→	
Е		
Ф	→	
О		
Р	→	
М		
А	→	
Л		
А	→	
Р		

8-тапсырма. Жапониядағы жұмысшы қозғалысының мазмұнын кестені толтыра отырып түсіндіріңдер.

Сұрақтар	Жүргізілген жұмыстар	Нәтижесі
Жұмысшы ұйымы		
Жетекшісі		
Мақсаты		
Талабы		

9-тапсырма. Өткізу рыногын және жаңа шикізат көзін табу міндеттерін анықтаңдар және өз бағаларыңды беріңдер.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

10-тапсырма. Жапонияға сыртқы басқыншылық саясат не үшін қажет болды? Тарихи диктант жазыңдар. _____

11-тапсырма. Жапон басқыншылығына ұшыраған елдерді атаңдар және картадан көрсетіңдер.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

§ 25. ҮНДІСТАН

1-тапсырма. 1498 жылы Үндістанға теңіз жолы ашылғаннан кейін, бұл жерге португалдар, одан кейін голландықтар, ағылшындар, француз отаршылдары ұмтылды. (Атлас картасынан иеліктерін табыңдар.) Үндістан билігі үшін отаршылдар арасында күрес басталды. 1757 жылдан кейін қарсыластар арасынан ағылшындар жеңісі анықталды.

1. Үндістан үшін күрестегі ағылшындар жеңісін қалай түсіндіресіңдер? _____

2. Осы кезде Еуропада қандай соғыстар болды? _____

3. Ағылшындардың одақтастары, қарсыластары кімдер болды? _____

4. Осы кезеңде Солтүстік Америкада соғыс қимылдары болды ма? Болса ол немен аяқталды? _____

5. Ост-Үнді компаниясы билігіне өткен жерлерді картадан көрсетіңдер.

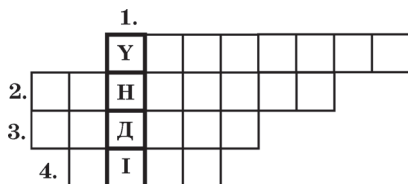
2-тапсырма. Үнді князьдары ағылшын билігін неге мойындады?

1. _____

2. _____

3. _____

3-тапсырма. Сөзжұмбақ “Үнді”.

1. XX ғасырдың басында Ост-Үнді компаниясы қай елді отарлауды аяқтауға көшті?
2. XX ғасырдың басында Үндістандағы көтерілістің басты ошағы.
3. Үндістандағы ірі қалаларының бірі.
4. XIX ғасырдың екінші жартысында Үнді қоғамында құрылған ұйымның бір бағыты.

4-тапсырма. 1857—1859 жылдардағы Үндістандағы ұлт-азаттық көтеріліс.

Сұрақтар	Мезгілі	Нәтижесі
Көтеріліс қай жылы болды?		
Көтерілістің шығу себептері		
Сипайлар кімдер?		
Көтеріліс немен аяқталды?		
Неге жеңіліске ұшырады?		
XIX ғ. екінші жартысында Үндістанда қандай өзгерістер болды?		
Үнді ұлттық қозғалысының жетекші күші кім?		
Қандай ұйым құрылды?		
“Свадеши”, “свараджа” ұрандарының мәнін түсіндіріңдер		

5-тапсырма. Ағылшындардың Бенгалияны екіге бөлудегі көздеген мақсаты қандай?

1. _____

2. _____
3. _____

6-тапсырма. Картадан 1857—1859 жылдардағы Үндістанда болған көтерілістің аудандары мен орталығын табыңдар:

Неге көтеріліс тек қана бөлек аудандарды қамтыды?

7-тапсырма. 1857—1859 жылдары Үндістандағы ұлттық көтерілістің жеңілу себептері қандай? Маңызын ашып көрсетіңдер.

1. _____
2. _____
3. _____

§ 26. ОСМАН ИМПЕРИЯСЫ

1-тапсырма. XIX—XX ғасырлардағы Осман империясының құлдырау себептерін атап көрсетіңдер.

1. _____
2. _____
3. _____

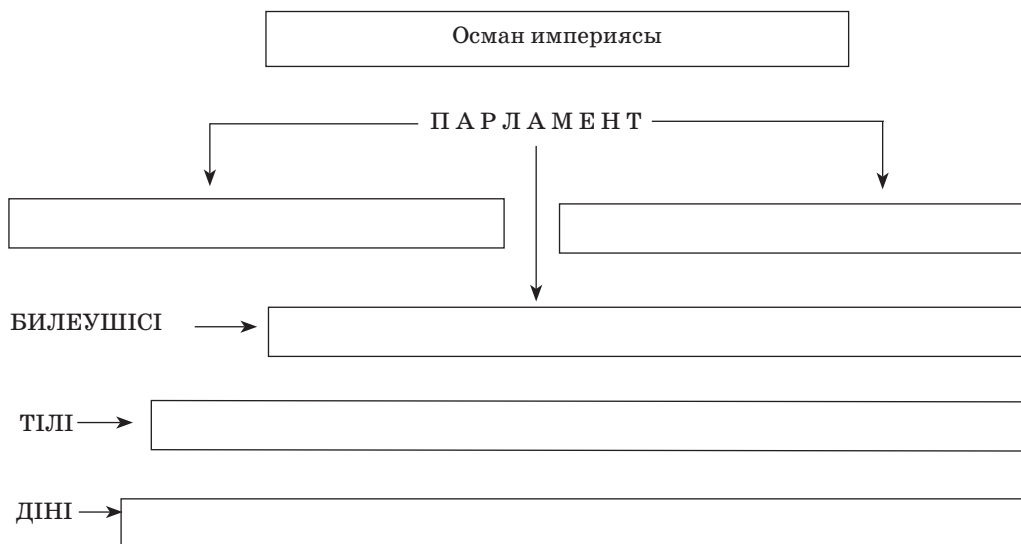
2-тапсырма. Төмендегі кестені толтырыңдар. Танзиматтың қорытындыларын естеріңе түсіріңдер.

Танзимат реформалары	I кезең	II кезең

3-тапсырма. XIX ғасырдың 70-жылдарында Осман империясында болған дағдарыстың себептерін ашып көрсетіңдер.

1. _____
2. _____
3. _____

4-тапсырма. 1876 жылғы қабылданған Конституция бойынша Осман империясы қандай ел болып жарияланды? Құрылымын жазыңдар.

5-тапсырма. Осман империясының құлдырауы және оның отар елге айналу себебін анықтаңдар.

1. _____
2. _____
3. _____

6-тапсырма. Кестені толтыра отырып, қорытынды жасаңдар.

Сұрақтар	Жауаптар
Түріктер қандай иеліктерінен айырылды?	
XIX ғ. соңында Осман империясының билігі кімнің қолына көшті?	
“Шығыс мәселесінің” мәні неде?	
Германияның Осман империясымен жақындасу мақсаты	
Жас түріктер деген кімдер?	
Қандай оқиғадан басталады?	
Зұлым, рақымсыздар кезеңі, жылдары, бұл қай сұлтан билік құрған кез еді?	

7-тапсырма. Берілген оқиғалардың дұрыс жылдарын нұсқама арқылы сәйкестендіріңдер.

“Жаңа османдар” атты жасырын ұйым құрылды	1879 ж.
Абдул Азиз тақтан түсірілді	1865 ж.
Конституция жариялады	1876 ж.
Орыс-түрік соғысы	1878 ж.
Сұлтан парламентті таратып, елді жеке өзі билейтінін жария етті	1888 ж.
Осман империясы өзінің Батыс Еуропа елдерінің алдындағы қарызын өтей алмайтындығын мойындады	1877—1878 жж.
Билікке II Вильгельмнің келуі	1894 ж.

8-тапсырма. Төмендегі даталар қандай оқиғаларға байланысты.

- 1299 ж. — _____.
- 1400 ж. — _____.
- 1475 ж. — _____.
- 1514 ж. — _____.
- 1516—1517 жж. — _____.
- 1684 ж. — _____.
- 1696 ж. — _____.
- 1697 ж. — _____.
- 1699 ж. — _____.
- 1729 ж. — _____.
- 1730 ж. — _____.
- 1768—1774 жж. — _____.
- 1774 ж., 10 маусым — _____.

9-тапсырма. Жауапты сәйкестендіріңдер:

<ol style="list-style-type: none"> Осман империясының аумағы Осман империясы қандай ел? Османдарға қарсы құрылған коалиция 1730 ж. III Ахмед сұлтанның орнына таққа келді Тиса өзені бойындағы шайқаста түрік әскерінің қолбасшысы 	<ol style="list-style-type: none"> Мұстафа I Махмұд Еуропада, Азия, Африка “Қасиетті лига” әскери-феодалдық
---	--

§ 27. ИРАН

1-тапсырма. XIX ғасырдың басындағы Иранның халықаралық жағдайына сипаттама беріңдер.

Сұрақтар	Жауаптар
Иранда халықаралық жағдай неге шиеленісті?	
Еуропалықтар Иран жерін жаулап алуға неге ұмтылды?	
Орыс-иран соғыстарының себептері қандай?	
Англия қандай мақсатты көздеді?	
Франция ше?	

2-тапсырма. Бабшылдар көтерілісінің мақсаты неде?

1. _____
2. _____
3. _____

3-тапсырма. Мына терминдерге анықтама беріңдер:

Аумақтық плацдарм — _____.

Концессия — _____.

Панисламизм — _____.

“Энджумене махфи” — _____.

4-тапсырма. Хронологиялық кестені толтырыңдар.

Жылдар	Оқиғалар
1826 ж.	
1828—1829 жж.	
1833 ж.	
1839 ж.	
1839 ж. қарашада	
1853 ж.	
1856 ж.	
1839—1870 жж.	

5-тапсырма. Бос торкөзді толтырыңдар.

6-тапсырма. Кестеде көрсетілген елдердің Иранды басып алудағы мақсаттары қандай, саясатын салыстырыңдар.

Елдер	Себептері	Мақсаттары
Ресей		
Англия		
Франция		

7-тапсырма. Мына оқиғаларды сәйкестендіріңдер.

Иран революциялары	1848—1852 жж.
Ирандағы бабшылдар көтерілісі	1905—1911 жж.
Иранда орыстар еркін саудаға қол жеткізді	1813 жылдан

8-тапсырма. Мына жылдары қандай оқиғалар болды?

Жылдар	Оқиғалар
1	2
1796 ж.	
1801 ж.	

1	2
1844 ж.	
1907 ж.	
1905 ж.	
1889 ж.	
1879 ж.	
1900 ж.	
1908—1909 жж.	

§ 28. АРАБ ЕЛДЕРІ

1-тапсырма. XIX ғасырдың соңындағы Осман империясының билігіндегі араб елдерін картадан көрсетіңдер.

Араб елдерінің ауыр жағдайын түсіндіруде Мысырға сипаттама беріңдер.

1. Мысырдың географиялық орналасуының стратегиялық маңыздылығы неде? _____

2. XIX ғасырдағы аса ірі гидротехникалық құрылысты атап, картадан көрсетіңдер. _____

3. Каналды салуға қандай елдер қатысты? _____

2-тапсырма. Екі партияның іс-әрекетін салыстырыңдар.

Салыстыру сұрақтары	Ұлттық партия	Отан партиясы
Монархияны жойып, шетел үстемдігінен құтылуда қандай бағыттар ұстанды?		
Бұл партиялар кімдердің мүддесін көздеді?		
Мысыр үшін қандай партияның жоспары тиімді болды?		
Маңызы:		

3-тапсырма. Мына оқиғалардың дұрыс немесе бұрыстығын анықтаңдар.

	☒	☒
Араб қоғамында феодалдық тәртіптер басым еді		
Араби паша басқаруымен “Отан” партиясы құрылды		
XIX ғ. 70—90-жылдары басқа Араб елдері де Батыстың жартылай отарына айналды		
1868 ж. Тунис Франциядан алған қарызын өтеді		
70-жылдары Франция Марокконың Алжирмен шекаралас жерлерін тартып ала бастады		

4-тапсырма. Араб елдеріндегі феодалдық биліктің әлсіреуінің себептерін анықтаңдар.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

5-тапсырма. Мысыр жорығы мен оның нәтижесі туралы оқулықты пайдаланып, кестені толтырыңдар.

XVIII ғасырдағы	Мезгілі	Нәтижесі

6-тапсырма. “Отан” партиясы туралы хрестоматия немесе басқа материалдардан үзінді келтіріп, талдаңдар.

7-тапсырма. Тест сұрақтарының дұрыс жауабын белгілеңдер.

1. Осман империясында саяси-экономикалық дағдарыс қашан болды?

- а) XVII ғ. соңы; в) XVIII ғ. ортасы;
 ә) XVII ғ. ортасы; г) XVII ғ. соңы мен XVIII ғ. басы.
 б) XVII ғ. соңы;

2. Пашалар мен билер қалай байыды?
а) жаулап алу арқылы; в) келісім арқылы;
ә) сауда арқылы; г) билеу арқылы.
б) қанау арқылы;

3. Түркияны әлсіретуге ұмтылған қай елдер еді?
а) АҚШ, Италия, Жапония;
ә) Ресей, Австрия, Франция, Англия;
б) Қытай, Еуропа елдері, Аустралия;
в) Венеция, Азия елдері;
г) Венгрия, Голландия, Италия.

4. Халық қозғалыстары қай ғасырда империяның әр аймақта-
рында кең қанат жайды?
а) XVI ғ. соңы — XVII ғ. басы;
ә) XVII ғ. ортасы — XVIII ғ. басы;
б) XVI ғ. соңы — XVII ғ. соңы;
в) XVII ғ. соңы — XIX ғ. басы;
г) XVIII ғ. басы — XIX ғ. соңы.

5. Сирия мен Ирактағы көтерілістен кейін Бағдатты басып алған
кімдер?
а) шейхтер; в) түріктер;
ә) араб феллахтары; г) венгрлер.
б) мәмлүктер;

6. XVIII ғасырдың бірінші ширегінде Иран кімнің қысымына
ұшырады?
а) III Иванның; в) II Петрдің;
ә) II Николайдың; г) I Иванның.
б) I Петрдің;

7. Түркия және Иран арасындағы соғыстар қай жылдары болды?
а) 1730 — 1735 жж.; в) 1738—1787 жж.;
ә) 1780 — 1785 жж.; г) 1780—1785 жж.
б) 1740 — 1745 жж.;

§ 29. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР

1-деңгейлік тапсырма: А-тобы. XIX ғасырдың соңындағы ха-
лықаралық қайшылықтардың шиеленісу себептері неде?

1. _____
2. _____
3. _____

2-деңгейлік тапсырма: В-тобы. Мына оқиғалардың болған жылдарын сәйкестендіріңдер.

Орыс-түрік соғысы	1904—1905 жж.
Жапон-қытай соғысы	1907 ж.
Орыс-жапон соғысы	1894—1895 жж.
Италия-Австрия соғысы	1911—1929 жж.
Үштік одақтың құрылуы	1895—1896 жж.
Антантаның құрылуы	1877—1878 жж.
Италия-түрік соғысы	1882 ж.

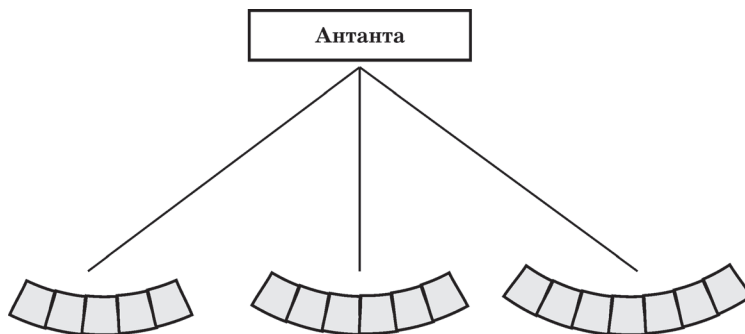
3-деңгейлік тапсырма: В-тобы. Аса ірі капиталистік елдердің иелігіндегі отарлардың көлемі мен халқының санын жазыңдар.

Жылдар Елдер	1875 ж.		1900 ж.		1914 ж.	
	отарлар көлемі	халқы	отарлар көлемі	халқы	отарлар көлемі	халқы
Ұлыбритания						
Франция						
Германия						
АҚШ						
Жапония						

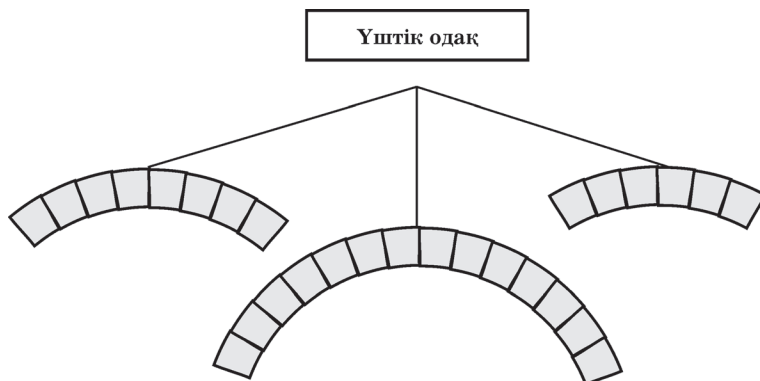
4-тапсырма. Кестедегі мәліметтердің дұрыс не бұрыс екенін анықтаңдар.

Сұрақ	Д	Б
Англия 1975 ж. Суэц каналын Мысыр монархынан сатып алды		
Ағылшын үкіметі Мысырға интервенция жүргізу бағытын ұстануға қарсы болды		
1884 ж. Конго өзені алабының басым бөлігін Бельгия бақылауына алды		
1886 ж. Германия Мадагаскар аралын жаулап алды		
1884 ж. Оңтүстік-Батыс Африкада бірінші герман отары пайда болды		
Абиссиниямен соғыста Италия жеңіске жетті		
1877 ж. 24 сәуірде Ресей Түркияға соғыс жариялады		
1881 ж. 20 мамырда Үштік одақ құрылды		
1883 ж. Антанта одағы құрылды		
1914 ж. 3 тамызда Францияға Германия соғыс бастады		

5-тапсырма. Антанта одағының құрамын жазыңдар.

6-тапсырма. Үштік одақ құрамына кірген елдер атауын табыңдар.

7-тапсырма. XIX ғасырдың соңы мен XX ғасыр басындағы империалистік соғыстардың себептері мен сипатын ашып жазыңдар және кестені толтырыңдар.

Қай жылдары?	Қай елдер?	Себебі, сипаты	Нәтижесі

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз	3
----------------	---

I бөлім. XVII — XVIII ғасырлардағы дүниежүзі

§ 1. Англиядағы капитализмнің жеңісі және орнығуы	4
§ 2. XVIII ғасырдағы Ресей	12
§ 3. XVIII ғасырдағы Солтүстік Америка	16
§ 4. Ұлы француз буржуазиялық революциясы	25
§ 5. XVIII ғасырдағы дүниежүзі. Ағартушылық дәуірі	34
§ 6. Үндістан	37
§ 7. Осман империясы	41
§ 8. Қытай	46
§ 9. Жоңғар хандығы	53
§ 10. Жапония	55
§ 11. Иран	58
§ 12. Араб елдері	62
§ 13. Азия және Африка елдерін отарлау	67
§ 14. XVII — XVIII ғасырлардағы мәдениет пен ғылым	69

II бөлім. XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы дүниежүзі

§ 15. XIX ғасырдың бірінші жартысындағы Англия	71
§ 16. XIX ғасырдың ортасындағы Англияның саяси-экономикалық құрылысы	75
§ 17. XIX ғасырдағы Франция	76
§ 18—19. Германия және Италия	78
§ 20. Ресей	81
§ 21. Америка Құрама Штаттары	85
§ 22. Латын Америкасы елдері	90
§ 23. Қытай	91
§ 24. Жапония	95
§ 25. Үндістан	98
§ 26. Осман империясы	100
§ 27. Иран	103
§ 28. Араб елдері	105
§ 29. Халықаралық қатынастар	107

Учебно-методическое издание

Кулипбаева Канымхан Токеновна

ВСЕМИРНАЯ ИСТОРИЯ

Рабочая тетрадь

Учебное пособие для 8 классов
общеобразовательных школ

(на казахском языке)

Третье издание, переработанное, дополненное

Редакторы *А. Тажидова*
Көркемдеуші редакторы *Д. Булатов*
Техникалық редакторы *А. Садуақасова, И. Тарапунец*
Корректоры *Ж. Баймағамбетова*
Компьютерде беттеген *А. Ахметханқызы*

Баспаға Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің №0000001 мемлекеттік
лицензиясы 2003 жылы 7 шілдеде берілген

ИБ № 3200

Басуға 28.05.12 қол қойылды. Пішімі 70x90^{1/16}. Офсеттік қағаз. Қаріп түрі “Мектептік”.
Офсеттік басылыс. Шартты баспа табағы 8,19. Шартты бояулы беттаңбасы 8,77. Есептік
баспа табағы 5,64. Таралымы 11000 дана. Тапсырыс №...

“Мектеп” баспасы, 050009, Алматы қаласы, Абай даңғылы, 143-үй

Факс.: 8(727) 394-37-58, 394-42-30.

Тел.: 8(727) 394-41-76, 394-42-34.

E-mail: mektep@mail.ru

Web-site: www.mektep.kz